

นำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

อู่ทอง

และเรื่องราวสุวรรณภูมิ

069.09593

๗ 528 ๗๖

นำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

อุทธรณ์

และเรื่องราวสุวรรณภูมิ

สำนักพิมพ์การจากกรมศิลปากร

หนังสือนำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง และเรื่องราวสุวรรณภูมิ

ISBN

978-974-417-870-1

พิมพ์ครั้งแรก

พุทธศักราช ๒๕๕๐

จำนวน ๔,๐๐๐ เล่ม

ที่ปรึกษา

นายอารักษ์	สังหิตกุล	อธิบดีกรมศิลปากร
นางโสมสุตา	ลียะวณิช	รองอธิบดีกรมศิลปากร
นางสมลักษณ์	เจริญพจน์	รองอธิบดีกรมศิลปากร
นายเชมชาติ	เทพไชย	รองอธิบดีกรมศิลปากร
นางณัฏฐภัทร	จันทวิช	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโบราณคดี และพิพิธภัณฑ์
นายประทีป	เพ็งตะโก	ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี

ตรวจต้นฉบับภาษาไทย

นางณัฏฐภัทร	จันทวิช	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโบราณคดี และพิพิธภัณฑ์
-------------	---------	--

ตรวจต้นฉบับภาษาอังกฤษ

นางสมศรี	เอี่ยมธรรม
----------	------------

ตรวจรูปแบบศิลปกรรม

นายสุเทพ	วิริยะบุญ	ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมไทย
----------	-----------	-----------------------------

บรรณาธิการ

นายพนมบุตร	จันทโรติ	ผู้อำนวยการ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง
------------	----------	--

ผู้เขียน/เรียบเรียง

นายพนมบุตร	จันทโรติ
นางสาวภัทราวรรณ	ภาครศ
นางสาววรางคณา	เพชรอุดม

ภาพถ่าย

นายฤทธิ	รัตนประทีป
นายพงษ์พฤกษ์	ภาสกร

พิมพ์ที่ บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

069.09593

๙152๘ น

048743

NATIONAL LIBRARY OF THAILAND

31111002297339

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง
ณ จังหวัดสุพรรณบุรี
วันศุกร์ที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๐๙

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดีที่ได้มาร่วมในพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง ณ โอกาสนี้

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ นับเป็นสิ่งหนึ่ง que แสดงถึงความเจริญของบ้านเมือง และมีประโยชน์เกื้อกูลทางการศึกษาของประชาชน โดยเฉพาะพิพิธภัณฑ์ทางโบราณคดี ย่อมเป็นอุปกรณ์สำคัญอย่างยิ่งแก่การศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์ การที่ทางราชการเร่งรัดดำเนินการด้านสำรวจขุดค้นทางโบราณคดี และการจัดตั้ง พิพิธภัณฑ์สถานเช่นนี้ จึงเป็นที่น่ายินดีโดยทั่วกัน ข้าพเจ้าพอใจมากที่กรมศิลปากร พยายามจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขึ้นได้สำเร็จอีกแห่งหนึ่ง ทำให้หวังได้ว่า งานค้นคว้าทางโบราณคดีของเราจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไปเป็นลำดับ

ได้เวลาอันสมควรแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง ขอให้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งนี้ มีความมั่นคง เป็นประโยชน์แก่การศึกษาของนักศึกษา และประชาชนได้สมตามความมุ่งหมายของทางราชการทุกประการ ขออวยพรให้ผู้มีส่วนร่วมในการก่อตั้งทุกฝ่าย เจ้าหน้าที่ และผู้ที่มาร่วมในพิธีนี้ มีความสุข ความเจริญทั่วกัน

คำนำ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทง จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวมและจัดแสดงโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ที่กรมศิลปากร ดำเนินการขุดค้นพบจากการบูรณะเมืองโบราณอุทง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย ด้านโบราณคดี เกี่ยวกับวัฒนธรรมโบราณของท้องถิ่นเมืองโบราณอุทงในเบื้องต้นต่อไป และกรมศิลปากร ได้รับพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเปิดอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทง วันที่ ๑๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๙ ซึ่งยังความปลาบปลื้มแก่ข้าราชการและประชาชนอำเภออุทงอย่างยิ่ง

ต่อมาระหว่างพุทธศักราช ๒๕๔๗ - ๒๕๔๘ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทง ได้รับงบประมาณปรับปรุง อาคารจัดแสดงนิทรรศการถาวร หมายเลข ๑ เพื่อจัดแสดงเรื่องราวจากหลักฐานทางโบราณคดีเกี่ยวกับเมือง อุทง ซึ่งเป็นเมืองโบราณสมัยประวัติศาสตร์ยุคแรกในประเทศไทย เป็นที่เชื่อกันว่าเมืองโบราณอุทงแห่งนี้ เป็นจุดเริ่มต้นของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิ นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์กลางการค้าทางทะเล ที่สำคัญ และเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมทวารวดีก่อนที่จะย้ายศูนย์กลางไปยังเมืองนครปฐม

การปรับปรุงการจัดแสดงครั้งนี้ ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักฐานที่เป็นโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ในวัฒนธรรมทวารวดี ที่พบภายในเมืองโบราณ จึงได้ดำเนินการปรับปรุงอาคารภายนอกและตกแต่งภายใน การจัดนิทรรศการถาวร ระบบปรับอากาศและแสงสว่าง ปรับปรุงผู้จัดแสดงโบราณวัตถุพร้อมคำบรรยาย และ จัดทำนิยามศัพท์ความรู้ในการเข้าชมพิพิธภัณฑฯ ด้วย

การจัดทำหนังสือ นำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทง โดยสังเขป เล่มนี้ กรมศิลปากร หวังว่าคงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจเรื่องเมืองโบราณอุทง และวัฒนธรรมทวารวดี ตามสมควร

นายอารักษ์ สังหิตกุล
อธิบดีกรมศิลปากร

สารบัญ

- ประวัติการก่อตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร ๑๓
- นำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร ๑๗
- โบราณวัตถุชิ้นเยี่ยมในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร ๓๓
- จากดินแดนสุวรรณภูมิสู่เมืองโบราณอุทุมพร ๗๗
 - ความหมายและประวัติความเป็นมาของ “สุวรรณภูมิ” ๗๗
 - พัฒนาการของชุมชนดั้งเดิมสุวรรณภูมิก่อนการติดต่อค้าขายกับอินเดีย ๗๘
 - ภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ ที่เอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางการค้า ๘๑
 - เมืองโบราณอุทุมพร อรุณรุ่งแห่งวัฒนธรรมไทย ๘๓
- ที่ตั้งเมืองโบราณอุทุมพร และแผนที่ ๘๗
 - แผนผังโบราณสถานสำคัญในเมืองโบราณอุทุมพร
- ต่อยอดความรู้กับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร ๙๓
 - คติการสร้างพระพิมพ์ที่มีมาอย่างไร ๙๓
 - รู้หรือไม่ว่าเจดีย์มีที่มาจากเนินดินฝั่งศพในสมัยโบราณ ๙๔

Contents

• The Establishment of Uthong National Museum	15
• Guide to Uthong National Museum	18
• The Masterpieces in Uthong National Museum	33
• From Suvarnabhumi to the Ancient City of Uthong	77
- The Dawn of Suvarnabhumi	78
- Suvarnabhumi before Indianization	80
- Suvarnabhumi : A commercial and trade center of the region.	82
- The Ancient City of Uthong : The Dawn of Thai Culture.	85
• The Location and Plan of important monuments of the Ancient City of Uthong	91
• Miscellaneous knowledge from Uthong National Museum	93
- What was the source of votive tablet ?	93
- Do you know that present stupa comes from ancient mound ?	94

สารบัญ

- พระพุทธรูปกำเนิดขึ้นครั้งแรกเมื่อใด ? มีพุทธลักษณะเป็นเช่นใด ? ๙๕
- รู้หรือไม่ว่า ความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดของศาสนาพราหมณ์ มีเทพเจ้า ๓ พระองค์ เป็นผู้กำหนด ๙๗
- พุทธศตวรรษและคริสต์ศตวรรษนับอย่างไร ? เริ่มต้นตั้งแต่เมื่อไร ? ๑๐๑
- คนไทยมาจากไหน ? อพยพมาจากจีนจริงหรือ ? ๑๐๒
- ศาสนสถานในศาสนาพราหมณ์ที่โบราณสถานคอกช้างดิน ๑๐๔
- รู้หรือไม่ว่าอ่าวไทยในอดีตกินพื้นที่สูงกว่าชายฝั่งปัจจุบัน ขึ้นมาถึงอำเภออุททอง ๑๐๗
- พุทธลักษณะของพระพุทธรูปศิลปะทวารวดีเป็นเช่นไร ? ๑๐๙
- คู่มือโบราณขุดไว้ใช้ทำอะไร ? และมีลักษณะเป็นเช่นไร ? ๑๑๐
- การครองจีวรของพระพุทธรูป ๑๑๒
- นิยามศัพท์ก่อนเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง ๑๑๗
- บรรณานุกรม ๑๔๑

Contents

- When was the first Buddha image appeared ?	95
What were the image's attributes ?	
- Do you believe that the world is directed by the three principal gods as Hindu belief ?	99
- What are the differences between Buddhist and Christian centuries ?	101
- Where did Thais come from ? Did Thais really evacuate from China ?	103
- Hindu sanctuaries at Khok Chang Din Archaeological Site.	105
- Do you know that the coast of Gulf of Thailand was formerly higher than the present one ?	107
- What are the unique characters of Dvaravati Buddha image ?	109
- What was the ancient moat for ? What was it look like ?	111
- The Monastic Dress	113
• Definitions Before Visiting the Exhibitions	131
• Bibliography	141

ห้องบรรพชนคนอุทอง

In the Ancestors of Uthong exhibition room

ประวัติการก่อตั้ง

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

อุทอง

พ.ศ. ๒๔๔๖ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา
ดำรงราชานุภาพ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวง
มหาดไทยได้เสด็จตรวจราชการเมืองสุพรรณบุรี และเสด็จ
สำรวจเมืองโบราณอุทอง ทรงนิพนธ์เล่าเรื่องเมืองอุทองใน
รายงานเสด็จตรวจราชการเมืองสุพรรณบุรีและทรงนิพนธ์
หนังสือเรื่องนิทานโบราณคดี

พ.ศ. ๒๔๗๖ ราชบัณฑิตยสภาได้เริ่มทำการสำรวจ
ทำแผนผังเมืองโบราณอุทองโดยสังเขป ซึ่งปรากฏว่าเป็น
เมืองโบราณสำคัญที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี
แห่งหนึ่ง

ภาพถ่ายเก่าอาคารจัดแสดง
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

Old picture of the exhibition building of
Uthong National Museum

ภาพการขุดค้นเมืองโบราณอุทอง
เมื่อช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๗-๒๕๐๙

The excavation at the ancient city of
Uthong between 1964-1966

พ.ศ. ๒๕๐๒ กรมศิลปากรได้จัดสร้างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง ขึ้นเป็นอาคารชั่วคราวเพื่อเก็บรักษาโบราณวัตถุที่ได้จากการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดีที่เมืองโบราณอุทอง

พ.ศ. ๒๕๐๔ กรมศิลปากรทำการสำรวจขุดแต่งโบราณสถานที่มีกระจายอยู่ทั่วไปในเมืองโบราณอุทองเพิ่มเติม พบโบราณวัตถุสมัยทวารวดีจำนวนมาก

พ.ศ. ๒๕๐๗-๒๕๐๙ ศาสตราจารย์ ช็อง บวสเซลิเยร์ (M. Jean Boisselier) ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ศิลปะภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ชาวฝรั่งเศส และหัวหน้าหน่วยศิลปากรในขณะนั้น ได้ทำการสำรวจขุดแต่งโบราณสถานในเมืองโบราณอุทอง และศึกษาค้นคว้าทางโบราณคดีเกี่ยวกับเมืองโบราณอุทอง

พ.ศ. ๒๕๐๘-๒๕๐๙ กรมศิลปากรได้จัดสร้างอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทองขึ้นเป็นการถาวร เพื่อเก็บรักษาและจัดแสดงโบราณวัตถุที่ได้จากการขุดค้นทางโบราณคดี เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๙

การจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง เมื่อแรกเริ่มนั้นได้จัดแสดงโบราณวัตถุสมัยทวารวดีเป็นส่วนมาก ซึ่งพบในบริเวณเมืองโบราณอุทองและจากอำเภอต่างๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดนครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และย้ายมาจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร โบราณวัตถุที่พบในเมืองโบราณอุทองนั้นมีคุณค่าอย่างยิ่งในการศึกษาค้นคว้าทางด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๔๘ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง ได้รับงบประมาณปรับปรุงอาคารจัดแสดงใหม่ ๑ หลัง สำหรับนำเสนอเรื่องราวของเมืองโบราณอุทองและวัฒนธรรมทวารวดี

The Establishment of Uthong National Museum

1903 HRH Prince Damrong Rajanubhab had surveyed the ancient city of Uthong and described in many books.

1933 the Royal Institute city which was essential worth to historians and archaeologists began to survey and make plans of the ancient Uthong. It became evident that it was an ancient.

1959 a temporary museum building was built by the Fine Arts Department in the area where the permanent structure now stands for collecting ancient artifacts from ancient Uthong.

1961 the Fine Arts Department additionally excavated and restored of the ancient monuments which were scattered around Uthong. Many ancient artifacts of Dvaravati were found.

1964-1966 the French art historian, Jean Boisselier had excavated the remains in Uthong.

1965-1966 a permanent museum building was built and opened on 13, May 1966 by their Majesties the King and Queen.

2004-2005 the museum received the budget to renovate a building displaying the story of ancient Uthong and Dvaravati culture.

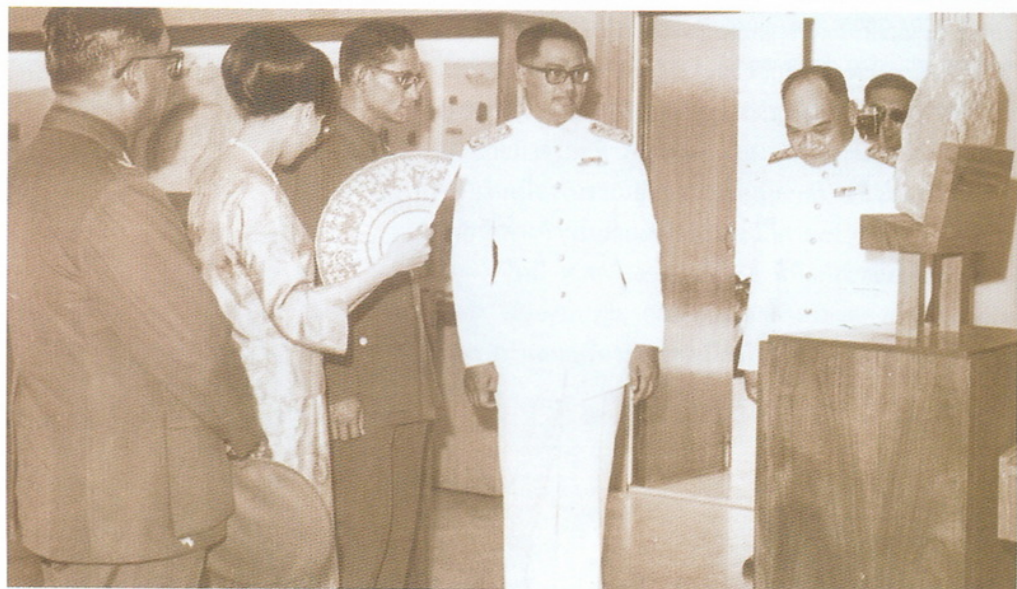

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรง
ราชานุภาพ นักสำรวจยุคแรกที่สำรวจและศึกษา
เรื่องเมืองโบราณอุทัยทอง

HRH Prince Damrong Rajanubhab, the early scholar
who had surveyed the ancient city of Uthong

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร
เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๙

*Their Majesties The King and Queen proceeded
to open and visited Uthong National Museum
on 13, May 1966*

นำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงเปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง

*The museum was opened formally by
His Majesty the King*

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง ตั้งอยู่บนถนนมัลลายน
ใกล้กับที่ว่าการอำเภออุททอง ห่างจากจังหวัดสุพรรณบุรีประมาณ
๓๐ กิโลเมตร พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง เริ่มจัดตั้งขึ้น
เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ เพื่อเก็บรักษาโบราณวัตถุ ที่ได้จากการบูรณะ
เมืองโบราณอุททอง ต่อมา พ.ศ. ๒๕๐๔ กรมศิลปากรได้ทำการ
สำรวจ ขุดแต่งโบราณสถานเพิ่มเติม พบโบราณวัตถุสมัย
ทวารวดีจำนวนมาก จึงจัดสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
อุททอง ขึ้นเป็นการถาวร เพื่อเก็บรักษาและจัดแสดงโบราณวัตถุ
ที่ได้จากการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดี เมื่อการดำเนิน
การแล้วเสร็จ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จ

อาคารจัดแสดง ๑

The exhibition building

พระราชดำเนิรทรงเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๙

ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๔๘ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง ได้รับงบประมาณปรับปรุงอาคารจัดแสดงจำนวน ๑ หลัง เพื่อนำเสนอเรื่องราวของเมืองโบราณอุทอง และวัฒนธรรม ทวารวดี

Guide to Uthong National Museum

Uthong National Museum is situated on Malaiman Road, Amphoe Uthong, Suphanburi province. It is 30 kilometers far away from the province. In 1959 a temporary museum building was built to collect and conserve the ancient objects found during the excavation and restoration of ancient Uthong. The Fine Arts Department began further excavation and restoration in 1961. Many works of art were collected, so it became necessary to build a permanent museum to house them. It was formally opened by their Majesties the King and Queen on 13, May 1966.

During 2004-2005 the museum received the budget to renovate an exhibition building representing the story of the ancient city of Uthong, and the Dvaravati culture.

การจัดแสดง

อาคารจัดแสดง ๑ จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับเมืองโบราณอุทองและวัฒนธรรมทวารวดี แสดงถึงพัฒนาการของเมืองโบราณอุทอง ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ กระทั่งพัฒนาเข้าสู่สังคมประวัติศาสตร์สมัยทวารวดี ประกอบด้วยห้องจัดแสดง ๒ ห้อง

Exhibition

The Exhibition Building No.1 is now displaying the exhibition of Uthong ancient city and Dvaravati culture. It shows the evolution of Uthong since the prehistoric settlement through the entering to history society in Dvaravati period. It is divided into two rooms.

ห้องศูนย์ข้อมูลชั้นล่าง

Information room at the downstairs

ผู้จัดแสดงเรื่องคนจูงลิง

A display of a man leading a monkey by the hand

อุ้งลิง by the hand

อุ้งลิง สันนิษฐานว่าประติมากรรมรูปคนอุ้งลิงนี้
 กับการละเล่นละคร หรืออาจหมายถึง
 หรับผู้เดินทางโดยเรือ ซึ่งพบเป็นจำนวนมาก
 ึงอื่นๆ ด้วย กำหนดอายุประมาณ

the ancient city of Uthong. They can be
 ears ago). Most of them are various kinds of
 en's toys. However, diagnostic figurines are of
 d to religious beliefs, as they are talismans for
 the terracotta lids are in the form of the
 found in other forms in the ancient city of

ห้องบรรพชนคนอุ้งทอง

In the Ancestors of Uthong exhibition room

ห้องจัดแสดง ๓ :

บรรพชนคนอุ้งทอง

[สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และการรับวัฒนธรรมจากภายนอก]

ห้องบรรพชนคนอุ้งทอง จัดแสดงถึงพัฒนาการของเมืองโบราณอุ้งทอง เมืองโบราณแห่งนี้ พบหลักฐานการอยู่อาศัยของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์แบบสังคมเกษตรกรรมยุคหินใหม่ต่อเนื่องถึงยุคโลหะ เมื่อประมาณ ๓,๐๐๐ ปีมาแล้ว ต่อมาประมาณ ๒,๐๐๐ ปี พบหลักฐานโบราณวัตถุที่แสดงว่า เมืองโบราณอุ้งทองเป็นเมืองท่าศูนย์กลางการติดต่อค้าขายสำคัญของชุมชนโบราณในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับประเทศสำคัญของโลกในเวลานั้น เช่น ลูกปัดชนิดต่างๆ ทำด้วยหินมีค่าที่นำเข้ามาจากประเทศอินเดีย เหรียญกษาปณ์โรมัน ปูนปั้นรูปพ่อค้าชาวเปอร์เซีย ฯลฯ ราวพุทธศตวรรษที่ ๙-๑๐ หรือเมื่อประมาณ ๑,๖๐๐-๑,๘๐๐ ปีที่ผ่านมา พบหลักฐานที่แสดงถึงการนับถือพุทธศาสนาในเมืองโบราณอุ้งทอง โดยเฉพาะพุทธศาสนาแบบ

หินยานหรือเถรวาท ทำให้เมืองอุททองเกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบทางวัฒนธรรมเข้าสู่วัฒนธรรมทวารวดี ซึ่งเป็นวัฒนธรรมสมัยประวัติศาสตร์ยุคแรกสุดบนผืนแผ่นดินไทย

โบราณวัตถุสำคัญที่จัดแสดง ได้แก่ เครื่องประดับทองคำ ลูกปัดทองคำสมัยทวารวดี ลูกปัดที่ทำจากหิน แก้ว แผ่นดินเผา ภาพพระภิกษุอุ้มบาตร อิทธิพลศิลปะอมราวดี ซึ่งถือเป็นโบราณวัตถุที่ได้รับอิทธิพลศิลปะอินเดียที่มีอายุเก่าที่สุดเท่าที่พบในประเทศไทย แผ่นดินเผารูปเทวดา ตราประทับดินเผา จารึกดินเผา จารึกแผ่นทองแดง เหรียญกษาปณ์โรมัน เหรียญเงินมีจารึก และพระพุทธรูปสำริด

Exhibition Room 1:

The Ancestors of Uthong

(Prehistoric Period and Outside Influence)

It displays the development of Uthong where was occupied by prehistoric men around 3,000 years ago. Later, it had engaged in trading and connected with the outsiders.

Around the 3rd - 5th centuries Buddhism had entered Uthong and later changed the community into Dvaravati culture, the earliest historic period in Thailand.

Significant displayed artifacts consist of golden ornaments, golden beads, glass beads, relief of monks carrying bowls, relief of flying deva terracotta seals, terracotta inscription, copper inscription, Roman coin, silver coins with inscription, bronze Buddha images and etc.

ห้องอุททองศรีทวารวดี

In the Uthong Sri Dvaravati exhibition room

ห้องจัดแสดง ๒ :

อุททองศรีทวารวดี

(วัฒนธรรมทวารวดีที่เมืองโบราณอุททอง)

ห้องอุททองศรีทวารวดี จัดแสดงเรื่องราวและความสำคัญของเมืองโบราณอุททองในฐานะเมืองสมัยประวัติศาสตร์ยุคแรกของประเทศไทย เป็นศูนย์กลางการค้าและศูนย์กลางพระพุทธศาสนา ก่อนแพร่กระจายความเจริญไปสู่ชุมชนโบราณร่วมสมัยอื่นๆ

เมืองโบราณอุททองเป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดี มีผังเมืองเป็นรูปวงรี ตัวเมืองมีคูน้ำคันดินล้อมรอบ ภายในตัวเมืองและบริเวณโดยรอบมีซากโบราณสถานกระจายอยู่ไม่น้อยกว่า ๒๐ แห่ง ห่างออกไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นที่ตั้งของโบราณสถานคอกช้างดิน กลุ่มศาสนสถานและสิ่งก่อสร้างเนื่องในศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู ลัทธิไศวนิกาย เมืองโบราณอุททองมีอายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๖ หรือประมาณ ๑,๐๐๐-๑,๔๐๐ ปีที่ผ่านมา เป็นหลักฐานแสดงถึงความเจริญ

รุ่งเรืองทางวัตถุและวิทยาการต่างๆ ในอดีต อันมีผลจากการผสมผสานวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ากับการรับวัฒนธรรมจากประเทศอินเดีย ก่อให้เกิดรูปแบบทางวัฒนธรรมที่เรียกว่า “ทวารวดี” มีลักษณะที่สำคัญคือ การวางผังเมืองที่มีคูน้ำคันดินล้อมรอบ การนับถือพุทธศาสนานิกายเถรวาท การสร้างศาสนสถานด้วยอิฐขนาดใหญ่ และการมีรูปแบบทางศิลปกรรมเฉพาะเป็นของตนเอง

โบราณวัตถุสำคัญที่จัดแสดง ได้แก่ ธรรมจักรศิลา พระพุทธรูปสำริด พระพุทธรูปดินเผา พระพิมพ์ดินเผา ประติมากรรมดินเผา ลูกปัด เครื่องประดับ เครื่องมือเครื่องใช้ ชิ้นส่วนสถาปัตยกรรม ลวดลายปูนปั้น ฯลฯ โดยเฉพาะธรรมจักรศิลาพร้อมแท่นและเสาตั้งซึ่งถือเป็นโบราณวัตถุชิ้นเยี่ยมที่พบสมบูรณ์เพียงชิ้นเดียวในประเทศไทย

Exhibition Room 2:

Uthong Sri Dvaravati

(Dvaravati Culture at the Ancient City of Uthong)

The exhibition displays the story and the importance of the ancient city of Uthong as the first historic city of Thailand.

The ancient city of Uthong was the historic city under the Dvaravati culture. Its plan was in an oval shape surrounded by moat. More than 20 archaeological remains were scattered in and around the city. On the southwest was the location of Khok Chang Din archaeological site where is deemed to be the sanctuaries of Shivaism in Hinduism.

Significant artifacts in the exhibition consist of Dharmachakra or Wheel of the Law with pedestal and pillar, the greatest complete Dharmachakra found in Thailand, terracotta of Buddha, votive tablets, beads, ornaments, utensils, architectural stuccoed fragments, and so on.

ห้องอุททองศรีทวารวดี

In the Uthong Sri Dvaravati exhibition room

เรือนลาวโซ่ง

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง ได้จำลองเรือนลาวโซ่ง จัดแสดงไว้ภายใน เรือนลาวโซ่งถือเป็นรูปแบบบ้านอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไทยทรงดำ หรือลาวโซ่ง ชาติพันธุ์สำคัญชาติพันธุ์หนึ่งที่อาศัยอยู่ในอำเภออุทอง

ไทยทรงดำ หรือ ลาวโซ่ง เป็นกลุ่มคนเชื้อสายไท มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศลาวและเวียดนาม ในสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น กองทัพไทยได้ยกไปตีนครเวียงจันทน์และเมืองต่างๆ ในอาณาจักรล้านช้าง (ประเทศลาว) ได้กวาดต้อนผู้คนครอบครัวชาวลาวต่างๆ มาจำนวนมาก รวมทั้งชาวลาวโซ่งมายังอาณาจักรสยาม (ประเทศไทย) ชาวลาวโซ่งที่เข้ามาครั้งนั้นได้ตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่ในเขตจังหวัดเพชรบุรี ต่อมาได้ย้ายถิ่นฐานที่อยู่ไปทำมาหากินในจังหวัดอื่นๆ รวมทั้งที่จังหวัดสุพรรณบุรีด้วย ในปัจจุบันชุมชนชาวไทยทรงดำในจังหวัดสุพรรณบุรีอาศัยอยู่ในเขตอำเภออุทอง อำเภอเมือง อำเภอสองพี่น้อง และอำเภอบางปลาหมึก

ชาวไทยทรงดำมีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง พูดกันในกลุ่มเชื้อสายเดียวกัน มีเอกลักษณ์ทางการแต่งกายที่ยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ คือ เครื่องแต่งกายสีดำที่ย้อมครามจนเข้มเป็นสีน้ำเงินดำ

ชาวไทยทรงดำมีความเชื่อ การนับถือผี สิ่งที่เป็นธรรมชาติ และวิญญาณบรรพบุรุษ มีการประกอบพิธีกรรมที่เป็นแบบแผนมาจนปัจจุบัน เช่น พิธีเสนเฮือน หรือการไหว้ผีเรือน พิธีขึ้นบ้านใหม่ พิธีแต่งงาน และพิธีศพ ที่มีความคล้ายคลึงกับพิธีของคนจีนในบางประการ

House of Laosong

Thai Song Dam or Laosong is a minority group of people evacuated from Lao and Vietnam since Dhonburi period and the early Ratanakosin period. They first settled down in Petchaburi province. However, they currently live in many provinces of Thailand, including Suphanburi province, specially in Amphoe Uthong, Amphoe Muaeng, Amphoe Songphinong, and Amphoe Bangplama are regions where Laosong now live. Laosong people have got their own language and unique dressing in black.

เรือนลาวโซ่งภายในพิพิธภัณฑ์ฯ

House of Laosong in the area of
Uthong national museum

การแต่งกายด้วยสีดำถือเป็นเอกลักษณ์ของ
ชาวไทยทรงดำ

Laosong or Thai Song Dam people traditionally
wears black clothes

โบราณวัตถุชิ้นเยี่ยมใน

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

The Master Pieces in Uthong National Museum

แผ่นดินเผาภาพพระภิกษุอุ้มบาตร

เลขทะเบียน ๖๕/๒๕๐๙

ขนาด กว้าง ๒๐ ซม. สูง ๑๖ ซม.

ศิลปะ อินเดียแบบอมราวตี ประมาณพุทธศตวรรษ
ที่ ๙-๑๐ (หรือราว ๑,๖๐๐-๑,๗๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ แผ่นดินเผาภาพพระภิกษุ ๓ องค์ ยืนอุ้มบาตร
ครองจีวรคลุม จีวรมีลักษณะเป็นริ้ว แสดงถึง
อิทธิพลศิลปะอมราวตีของอินเดีย สันนิษฐานว่า
ทำขึ้นเพื่อประดับศาสนสถาน

หมายเหตุ ถือเป็นโบราณวัตถุอิทธิพลศิลปะอินเดียที่เก่าที่สุด
เท่าที่พบในประเทศไทย

Relief of Monks Carrying Bowls

Acc. no. 65/2509

Size width 20 cm. height 16 cm.

Style Amaravati (Southern India), around the 4th - 5th
centuries (or around 1,600-1,700 years ago)

Character This terracotta relief showing Buddhist disciples
with their bowls reveals the beginning of Indian
influence in Uthong. The relief is closely related
to Indian Amaravati art, as can be seen from
the folds of robe. It is deemed to decorate the
sanctuary.

Note: it is said to be the oldest Indian-influenced artifact
found in Thailand.

ชิ้นส่วนปูนปั้นภาพพระพุทธรูป ขนาดปรก

เลขทะเบียน ๖๖/๒๕๐๙

ขนาด กว้าง ๑๗ ซม. สูง ๑๖.๕ ซม.

ศิลปะ อินเดียแบบอมราวตี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๙-๑๐ (หรือราว ๑,๖๐๐-๑,๗๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ ปูนปั้นภาพพระพุทธรูปขนาดปรก ขำรุค เหลือเฉพาะส่วนฐาน เป็นภาพพระพุทธรูปเจ้าประทับขัดสมาธิไขว้พระบาทหลวมๆ แสดงถึงอิทธิพลศิลปะอมราวตีของอินเดีย พระหัตถ์ทั้งสองวางประสานกันที่พระเพลา ด้านล่างเป็นขนดขนาด ๓ ชั้นซ้อนกัน

Stuccoed Fragment of the Seated Buddha Beneath a Seven-headed Naga

Acc. no. 66/2509

Size width 17 cm. height 16.5 cm.

Style Amaravati (Southern India), around the 4th - 5th centuries (or around 1,600-1,700 years ago)

Character This fragment is the basement of the completion seated Buddha. The Buddha sits in loose cross legs. The piling three - tiered naga at the bottom shows the influence of Indian Amaravati art.

แผ่นดินเผารูปเทวดาเหาะ

เลขทะเบียน ๓๘/๒๕๐๖

ขนาด กว้าง ๓๖ ซม. ยาว ๓๐ ซม.

ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ (หรือราว ๑,๓๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ แผ่นดินเผาทำเป็นภาพนูนต่ำรูปบุคคลเอียงตัวทำท่าเหาะ ยกแขนและขาข้างขวาไปด้านหลัง ขาซ้ายยื่นไปทางด้านหน้า สวมเครื่องประดับศีรษะแสดงถึงความเป็นบุคคลชั้นสูง ซึ่งน่าจะหมายถึงเทวดา มีสายคาดเอวพันรอบตัวโดยขมวดเป็นปม มีแถบผ้าพลิ้วไปทางด้านหลัง คล้ายกับศิลปะอินเดียแบบคุปตะ

Relief of Flying Deva (divine being)

Acc. no. 38/2506

Size width 36 cm. height 30 cm.

Style Dvaravati, around the 7th - 8th centuries (or around 1,300-1,400 years ago)

Character A man in the terracotta is wearing a headdress stating the status of divine being who might be deva. A cloth belt wrapping on his stomach and the drapery flying to the back are similar to Indian Gupta art.

ปูนปั้นพระพุทธรูป ปางเสด็จลงจากดาวดึงส์

เลขทะเบียน ๒๒๗/๒๕๐๙

ขนาด สูง ๓๒ ซม.

ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔ (หรือ
ราว ๑,๒๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ นิยมเรียกพระพุทธรูปยืนยกพระหัตถ์ทั้งสองข้าง
ขึ้นในท่าแสดงธรรม โดยพระอังคุต (นิ้วหัวแม่มือ)
และพระดัชนี (นิ้วชี้) จรดกันเป็นวงกลมว่า “ปาง
เสด็จลงจากดาวดึงส์” ซึ่งหมายถึงเหตุการณ์
ตอนที่พระพุทธองค์ทรงเสด็จกลับลงมายังโลก
มนุษย์ ภายหลังจากทรงเทศนาโปรดพระพุท
ธมารดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ในช่วงเข้าพรรษา
(ทั้งนี้คติในการสร้างพระพุทธรูปลักษณะเช่นนี้
เดิมคงหมายถึงการแสดงธรรมของพระพุทธองค์)
พระพุทธรูปองค์นี้ทำด้วยปูนปั้น มีลักษณะพระ
พักตร์แบบพื้นเมือง ครองจีวรห่มคลุม พระหัตถ์
ทั้งสองข้างทำปางแสดงธรรม สันนิษฐานว่า
ทำขึ้นเพื่อประดับตกแต่งศาสนสถาน

Stuccoed Buddha Descending from the Tavatimsa Heaven

Acc. no. 227/2509

Size Height 32 cm.

Style Dvaravati, around the 7th - 9th century (or around
1,200-1,400 years ago)

Character The attitude of the Buddha raising two hands with
forefinger and thumbs connected is regarded as
signifying the Descent from the Tavatimsa Heaven
after preaching his mother on the heaven. The
Buddha's face and dressing are in local Dvaravati
style.

แผ่นดินเผาภาพกินรี

เลขทะเบียน ๗๙/๒๕๐๖

- ขนาด กว้าง ๒๓ ซม. สูง ๒๓.๕ ซม.
- ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๐-๑๒ (หรือราว ๑,๔๐๐-๑,๖๐๐ ปีมาแล้ว)
- ลักษณะ แผ่นดินเผาภาพกินรีสวมเครื่องประดับศีรษะ อยู่ในท่าเคลื่อนไหว ยกมือขวาและขาซ้ายขึ้นไปด้านหลัง เนื่องจากแผ่นภาพชิ้นนี้ค่อนข้างลบบเลือนและบางส่วนแตกชำรุดไป จึงไม่สามารถทราบรายละเอียดที่แน่ชัด นักวิชาการบางท่านให้ความเห็นว่าลำตัว และขา น่าจะเป็นลักษณะของสิงห์มากกว่านก จึงอาจจะเป็นสิงห์ ที่มีหน้าเป็นคนซึ่งเป็นภาพที่นิยมทำกันแพร่หลายในอินเดียภาคเหนือสมัยราชวงศ์คุปตะ

Relief of Kinnari

- Acc. no. 79/2506
- Size width 23 cm. height 23.5 cm.
- Style Dvaravati, around the 5th - 7th centuries (or around 1,400-1,600 years ago)
- Character This terracotta of Kinnari, the mythological half-bird half-woman creature of the Himalaya forest, wears a headdress and raises her right hand and left leg to the back. Some scholar suggested that her body and legs might be the figure of lion rather than bird which was widely created in northern India during the Gupta dynasty.

พระโพธิสัตว์ปัทมปาณี

(ปัทม : ดอกบัว/ปาณี : ผู้ถือ)

เลขทะเบียน ๒๔๗/๒๕๐๙

ขนาด กว้าง ๖ ซม. สูง ๒๓.๕ ซม.

ศิลปะ ศิวิชัย ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๔-๑๕ (หรือราว ๑,๑๐๐-๑,๒๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ ประติมากรรมสำริดหล่อเป็นรูปพระโพธิสัตว์ปัทมปาณีหรือพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ซึ่งเป็นพระโพธิสัตว์องค์สำคัญในศาสนาพุทธลัทธิมหายานประจำยุคปัจจุบัน ประทับยืนบนฐานทรงกลม เก้าพระเกศาสูง มีรูปพระอมิตาภะปางสมาธิอยู่ที่หน้ามวยผม พระหัตถ์ขวาถือลูกประคำ พระหัตถ์ซ้ายถือก้านดอกบัวและคนโทน้ำ มีสายรุ้งา (ยัชโญปวีต) พาดคล้องที่พระอังสาซ้าย

Bodhisattva Padmapani

(Padma-lotus, Pani-holder)

Acc. no. 247/2509

Size width 6 cm. height 23.5 cm.

Style Srivijaya, around the 9th - 10th centuries (or around 1,100-1,200 years ago)

Character Bronze Statuette Bodhisattva Padmapani or Avalokitesvara is a significant deity of Mahayana Buddhism. The deity stands on a high round-shape pedestal, wearing high hairstyle with a figurine of Amitabha in meditation, and holding a rosary on the right hand, while a lotus and a water-pot are held on the left hand, and another rosary is circled on her left shoulder.,

สิงห์สำริด

เลขทะเบียน ๑๘/๒๕๐๖

ขนาด กว้าง ๕.๕ ซม. สูง ๑๐.๕ ซม.

ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๔ (หรือราว ๑,๒๐๐-๑,๓๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ สิงโตเป็นสัตว์สำคัญที่ปรากฏในงานศิลปะมาตั้งแต่สมัยทวารวดีจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ทั้งนี้สันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลทางศิลปะจากประเทศอินเดีย เนื่องจากในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไม่ปรากฏสัตว์ดังกล่าวอยู่ในธรรมชาติ สิงโตสำริดชิ้นนี้เป็นของหาได้ยาก นอกจากจะมีขนาดเล็กและหล่อด้วยโลหะสำริดแล้ว ฝีมือในการปั้นยังแสดงถึงอารมณ์ และลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ถือเป็นโบราณวัตถุชิ้นเยี่ยมอีกชิ้นหนึ่งของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

Bronze Lion

Acc. no. 18/2506

Size width 5.5 cm. height 10.5 cm.

Style Dvaravati, around the 8th - 9th centuries (or around 1,600-1,700 years ago)

Character Lion has always appeared in artworks since Dvaravati period through Rattanakosin era. It is assumed to be influenced by Indian art on the grounds that there was no any kind of this lion in the region of Southeast Asia.

เครื่องประดับทองคำรูปกินรี

เลขทะเบียน ๒๗๕/๒๕๐๙

ขนาด กว้าง ๑.๓ ซม. สูง ๑.๙ ซม.

ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๙-๑๐ (หรือราว ๑,๖๐๐-๑,๗๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ ด้านหลังเครื่องประดับทำเป็นห่วงกลม (คล้ายตุ้มหู) ด้านหน้าทำเป็นรูปบุคคลมีหน้าเป็นมนุษย์สวมตุ้มหูทรงกลม มีผมเป็นมวย ลำตัวมีขนปกคลุม ขาค่อยคล้ายสัตว์ประเภทนก (สันนิษฐานว่าเป็นรูปกินรี)

Kinnari : Golden Ornament

Acc. no. 275/2509

Size width 1.3 cm. height 1.9 cm.

Style Dvaravati, around the 4th - 5th centuries (or around 1,600-1,700 years ago)

Character There is a round ring similar earring at the back of the golden ornament, while human face wearing round earrings is made at the front. Her hairs are tied into a knot on the top of her head and the body is covered with feather. As regards her legs, they look like a bird's legs. Kinnari).

เครื่องประดับทองคำรูปหน้าบุคคล (ยักษ์)

เลขทะเบียน ๒๗๔/๒๕๐๙

ขนาด กว้าง ๑.๑ ซม. สูง ๑.๙ ซม.

ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๙-๑๐ (หรือ
ราว ๑,๖๐๐-๑,๗๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ เครื่องประดับทองคำรูปใบหน้าบุคคล (ยักษ์)
ด้านหลังทำเป็นห่วงกลม ด้านหน้าทำเป็นรูป
บุคคลสวมเครื่องประดับศีรษะเป็นข้อแหลมมี
ขอบกระบังหน้าเป็นสันนูน ตาโปน คิ้วหนา
จมูกใหญ่จุ่ม แก้มป่อง ปากอ้ากว้างเห็นฟัน
แลบลิ้นออกมา

Giant : Golden Ornament

Acc. no. 274/2509

Size width 1.1 cm. height 1.9 cm.

Style Dvaravati, around the 4th - 5th centuries (or around
1,600-1,700 years ago)

Character It is a golden ornament which is shaped as giant
face with a round ring at the back. In front side,
he wears the headed ornament which was shaped
like sharpen - bunch over thick edge of a crown.
He has got protrusive eyes, thick eyebrows, big nose,
big cheeks, mouth opened, teeth revealed, and
tongue out.

เครื่องประดับทองคำ (ลูกปัด)

เลขทะเบียน ๒/๒๕๑๓

ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒ (หรือราว ๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ ลูกปัดทองคำขนาดเล็กรูปทรงกลมพร้อมจี้ทองคำฝังพลอย ตัวจี้เป็นรูปวงกลมมีรัศมีโดยรอบขอบทำเป็นลายเม็ดไข่ปลา ตรงกลางมีพลอยสีขาวประดับ ลูกปัดที่พบในเมืองโบราณอุทองส่วนมากอยู่ในวัฒนธรรมทวารวดี มีทั้งทำจากหินมีค่า แก้ว ดินเผา และทองคำ ลูกปัดเหล่านี้ นอกจากความสวยงามแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงเทคโนโลยีในการทำ และเป็นหลักฐานแสดงการติดต่อค้าขายกับชาวต่างชาติอีกด้วย

Golden Ornament (beads)

Acc. no. 2/2513

Style Dvaravati, around the 7th century (or around 1,400 years ago)

Character Small pieces of golden beads are created for necklace with golden jewelled locket which was a circle with rays around. Spawning design was decorated round its edge and there is an ornamental white gem at the middle. Most beads found at the ancient city of Uthong under the Dvaravati culture are made from precious stones, glasses, terracotta, and gold. In addition to the beauty, these beads have yet indicated to technology of creation and the relation of trade between the ancient city of Uthong and foreign countries.

เศียรพระพุทธรูปทองคำ

เลขทะเบียน ๗๖/๒๕๐๖

ขนาด กว้าง ๔ ซม. สูง ๕.๓ ซม.

ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔ (หรือราว ๑,๒๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ ส่วนของพระเศียรพระพุทธรูปขนาดเล็กพระพักตร์กลม พระขนงต่อกันเป็นปีกกา พระเนตรปิด พระโอษฐ์อมยิ้ม พระกรรณยาวเรียว พระพักตร์แสดงความมีเมตตา แม้จะมีขนาดเล็กแต่มีลายละเอียดคมชัดแสดงถึงความชำนาญของช่างทองสมัยนั้น

Head of Golden Buddha

Acc. no. 76/2506

Size width 4 cm. height 5.3 cm.

Style Dvaravati, around the 7th - 9th century (or around 1,200-1,400 years ago)

Character His face is round while his elbow is connected like a crow's wing. His eyes are closed expressing the mercy. Even though the image is very small in size, the detail is very clear showing the ancient skill at that time.

ตราดินเผารูปสัญลักษณ์ทางศาสนา ประกอบอักษรจารึก

เลขทะเบียน ๓/๒๕๒๐

ขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง ๔.๕ ซม.

ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๔ (หรือราว ๑,๒๐๐-๑,๓๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ ตราดินเผาทรงกลมแบ่งเป็น ๒ ส่วน ด้านบนเป็นภาพวัว ตรีสูล ครุฑ (หรือหงส์?) โดยเรียงจากซ้ายไปขวา ด้านล่างเป็นตัวอักษร ๑ แถว เป็นอักษรอินเดียแบบปัลลวะภาษาสันสกฤตหมายถึงเทพตรีมูรติ คือพระศิวะ หรือพระอิศวร พระพรหม พระวิษณุ หรือพระนารายณ์ โดยภาพสัตว์และสัญลักษณ์ด้านบนอาจหมายถึงพาหนะและศาสตราวุธของพระศิวะและพระวิษณุ

Seal of Religious Symbols and Inscription

Acc. no. 3/2520

Size diameter 4.5 cm.

Style Dvaravati, around the 8th - 9th centuries (or around 1,200-1,300 years ago)

Character The seal is round and divided into two parts. The upper part presents the picture of bull, trident, Garuda (or swan ?) (from left to right). The lower part is the Indian Pallava alphabets in Sanskrit language that can be interpreted to Trimurti, the three principal gods of Hindu namely Vishnu, Shiva, and Brahma. The above symbols may refer to vehicles and weapon of the three gods.

ตราดินเผารูปสิงห์

เลขทะเบียน ๒๘/๒๕๐๔

ขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง ๓.๒ ซม.

ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔ (หรือราว ๑,๒๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ แผ่นดินเผาทรงกลม ด้านหน้าตรงกลางทำเป็นรูปสิงห์ยืนหันด้านข้างชันขาหน้าขึ้นตั้งตรง ส่วนขาหลังทั้งคู่งอเล็กน้อย ภาพของสิงห์ลักษณะดังกล่าวคล้ายกับสิงห์ที่ปรากฏบนพุทธบัลลังก์สมัยอมราวดีของอินเดีย ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๖-๘

Seal of Lion Figure

Acc. no. 28/2504

Size diameter 3.2 cm.

Style Dvaravati, around the 7th - 9th centuries (1,200-1,400 years ago)

Character The round terracotta seal depicts lion in profile with strait fore legs and folded back legs. This kind of lion resembles to the lion figure appeared on the Buddha's throne in Indian Amaravati art, dated to the 1st - 3rd centuries.

เหรียญกษาปณ์โรมัน

เลขทะเบียน ๓๐๖/๒๕๐๙

ขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ ซม.

ลักษณะ ด้านหน้ามีรูปพระพักตร์ด้านข้างของจักรพรรดิ ซีซาร์ วิกตอรีนุส สวมมงกุฎยอดแหลมเป็นแฉก มีตัวอักษรล้อมรอบอยู่ริมขอบเหรียญ IMP C VICTORINUS PF AUG ซึ่งเป็นคำย่อของ Emperor Caesar Victorinus Pius Felix Auguste แปลว่า จักรพรรดิซีซาร์ วิกตอรีนุส ศรัทธา ความสุข เป็นสง่า ส่วนด้านหลังของเหรียญ เป็นรูปเทพอาธีนา สำหรับจักรพรรดิวิกตอรีนุสนั้นเป็นกษัตริย์ของอาณาจักรโรมัน ครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. ๘๑๒-๘๑๔

Roman Coin

Acc. no. 306/2509

Size diameter 2 cm.

Character The coin illustrates the profile of Emperor Caesar Victorinus wearing a pointed crown. IMP C VICTORINUS PF AUG which is the abbreviation for Emperor Caesar Victorinus Pius Felix Auguste means to Emperor Caesar Victorinus, Faith, Happiness, and Majesty is depicted on the edge of the coin. While at the back is the picture of Athena. Emperor Victorinus was an emperor of the Roman Empire during 269-271 C.E.

เหรียญเงินจารึก “ศรีทวารวดี ศวรูปุณย”

เลขทะเบียน ๑๕/๒๕๔๑

ขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๗ ซม.

ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ (หรือราว ๑,๓๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ เหรียญโลหะ (เงิน) ทรงกลม ด้านหนึ่งมีจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤตสองบรรทัด อ่านได้ความว่า “ศรีทวารวดี ศวรูปุณย” ซึ่งแปลว่า “การบุญแห่งพระเจ้าศรีทวารวดี” ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นลวดลายรูปแม่โคกับลูกโคในลักษณะหันด้านข้าง ซึ่งภาพของแม่โคนั้นถือเป็นสัญลักษณ์แห่งพลังอำนาจด้านการผลิตของธรรมชาติที่อาจจะมีความสัมพันธ์กับคติของการบูชาชลัชมี (เทพีแห่งโชคลาภและความอุดมสมบูรณ์)

Silver Coin with Inscription of Sri Dvaravati Savarapunya

Acc. no. 15/2541

Size diameter 1.7 cm.

Style Dvaravati, around the 7th - 8th centuries (or around 1,300-1,400 years ago)

Character The round silver coin has got Pallava-Sanskrit inscription and another side appears the image of a cow and a calf. The Pallava alphabets can be read as Sri Dvaravati Savarapunya which means the merit of King Dvaravati. The cow symbolizes the creation of natural power which may be related to the principle of worship the good-luck and fertility goddess.

အဓိကရိပ်ပစ္စည်း စာအုပ်အားပေး
အဓိကရိပ်ပစ္စည်း စာအုပ်အားပေး
အဓိကရိပ်ပစ္စည်း စာအုပ်အားပေး
အဓိကရိပ်ပစ္စည်း စာအုပ်အားပေး
အဓိကရိပ်ပစ္စည်း စာအုပ်အားပေး
အဓိကရိပ်ပစ္စည်း စာအုပ်အားပေး
အဓိကရိပ်ပစ္စည်း စာအုပ်အားပေး
အဓိကရိပ်ပစ္စည်း စာအုပ်အားပေး
အဓိကရိပ်ပစ္စည်း စာအုပ်အားပေး
အဓိကရိပ်ပစ္စည်း စာအုပ်အားပေး

จารึกแผ่นทองแดง

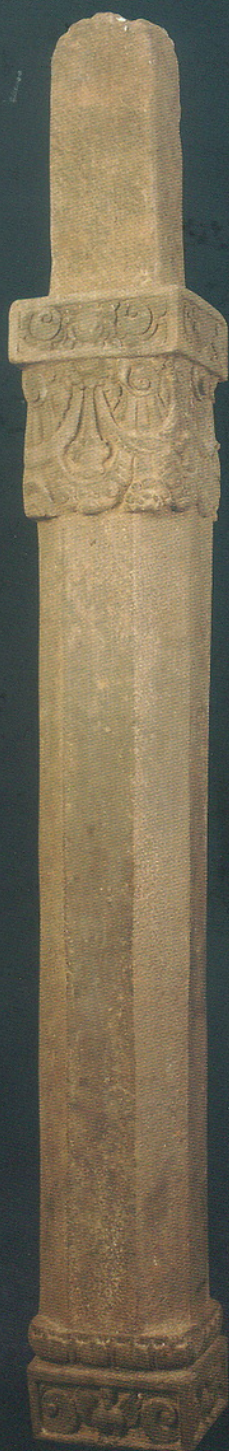
เลขทะเบียน ๒๕๑/๒๕๐๙

- ขนาด กว้าง ๒๘ ซม. ยาว ๔๒ ซม.
- ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๔ (ประมาณ ๑,๒๐๐-๑,๓๐๐ ปีที่ผ่านมา)
- ลักษณะ เป็นแผ่นจารึกรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีอักษรจารึก ๖ บรรทัด เป็นอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต อ่านและแปลโดยอาจารย์จำ ทองคำวรรณ
- คำจารึก
๑. อากิรณณากิรตติปัญชสุย
ราชบุศ ศรีสานวรมณะ
 ๒. นปตา ศิริหรวรมมาสุ
ลพฐลิหาสนะ คุรมมาตุ
 ๓. นฤตตตฤยยาทิสปนนํ
ศิริกํ รตนาทิณษิตํ
 ๔. ส สาทปตรํ ปฺรหิโน-
จ จูรมทุมราตเกศฺวเร
 ๕. ปศฺจาจ จ สามภวโกศ
วรูปฺกรโณรยุยตม
 ๖. ส ศิริธาสฺวเร ทพฺยา
นฺนาภฺยคิตฺตาทิสฺกกลม

คำแปล พระเจ้าศรีหรวรม เป็นพระราชนัดดาของพระเจ้าศรีอีสานวรม ผู้ทรงพระเกียรติ อันแม่ไปทั่วได้รับสิ่งหเสนะมาโดยลำดับพระองค์ได้ส่งสิริกา อันประดับด้วยรัตนะเป็นต้น พร้อมด้วยพื่อนรํและคนตรี เป็นอาทิเป็นทักษิณากวายนแด่พระศรีมัตถัมราตเกศวร และภายหลัง ท้าวเธอได้ของควรแก่การอุปการณอันประเสริฐ และหมู่คนมีความสามารถในการพื่อนรํและขับร้อง เป็นต้นแต่พระศิวลึงค์ ซึ่งแทนองค์ศรีธาสฺวร

Copper Inscription

- Acc. No. 251/2509
- Size width 28 cm. length 42 cm.
- Style Dvaravati, around the 8th - 9th centuries (or about 1,200-1,300 years ago)
- Character a copper plate with Pallava inscription in 6 lines stating the name of King Hassavarman.

ธรรมจักรพร้อมแท่นและเสา

เลขทะเบียน ๖๐-๖๒/๒๕๐๖

- ขนาด ธรรมจักรเส้นผ่าศูนย์กลาง ๙๑ ซม. สูง ๑๓๐ ซม.
แท่น กว้าง ๔๘ ซม. ยาว ๕๐ ซม. สูง ๓๘ ซม.
เสา เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๕ ซม. สูง ๒๘๐ ซม.
- ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ (หรือ
ราว ๑,๓๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)
- ลักษณะ ธรรมจักรศิลาทรงกลม ฉลุซี่ล้อโปร่ง ที่ฐานมี
ลายกลีบบัวบาน ขอบของธรรมจักรสลักเป็น
ลายวงกลมสลับสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนพัวพันกับ
บัลลังก์หรือแท่นรองธรรมจักรรูปสี่เหลี่ยม และ
มีเสาดังเป็นแท่งหินรูปแปดเหลี่ยม หัวเสาสลัก
เป็นลายพวงอุษะ ด้านล่างของเสาสลักเป็นลาย
กลีบบัวอยู่เหนือรูปหงส์กางปีกภายในกรอบ
สี่เหลี่ยม

Dharmachakra with Pedestal and Pillar

- Acc. no. 60-62/2506
- Size wheel : diameter 91 cm. height 130 cm.
pedestal: width 48 cm. length 50 cm.
height 38 cm.
pillar: diameter 25 cm. height 280 cm.
- Style Dvaravati, around the 7th - 8th centuries (or around
1,300-1,400 years ago)
- Character Stone wheel of the law, the spokes is cut through,
its base depicts the figure of bloomed lotus. The
circle designs alternating the rhombus designs are
engraved around the rim of the wheel. This
Dharmachakra is the only one that has been found
along with the rectangular supporting base and
the eight edges pillar. On the top of the pillar, a
bunch of flowers design is carved while the lower
is designed a lotus over the spread swan within
the rectangular frame.

พระพุทธรูปปางปฐมเทศนา

เลขทะเบียน ๒๒/๒๕๐๖

ขนาด กว้าง ๙๕ ซม. สูง ๑๕๕ ซม.

ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒ (หรือราว ๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ แผ่นหินสลักนูนสูงภาพพระพุทธรูปประทับนั่งสมาธิ พระหัตถ์ทั้งสองข้างวางซ้อนขวาทับซ้ายบนพระเพลา ด้านล่างตรงกึ่งกลางสลักเป็นภาพวงธรรมจักร มีรูปกวางหมอบด้านข้าง หมายถึงการแสดงธรรมครั้งแรก (ปฐมเทศนา) ของพระพุทธองค์ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ทั้งนี้ลักษณะแบบภาพสลักดังกล่าวแสดงถึงอิทธิพลของศิลปะอินเดียอย่างแท้จริง

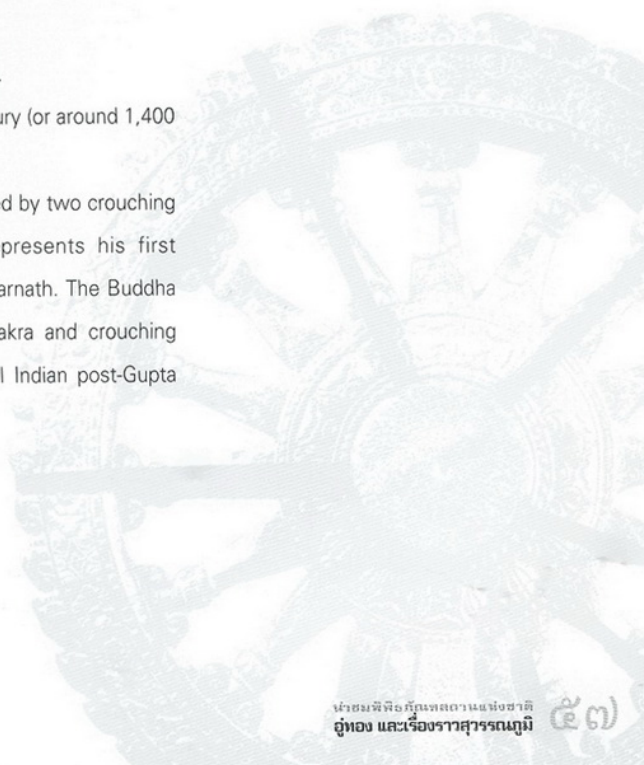
Stone relief of Buddha Delivering his First Sermon

Acc. no. 22/2506

Size width 95 cm. height 155 cm.

Style Dvaravati, around the 7th century (or around 1,400 years ago)

Character Dharmachakra in profile flanked by two crouching deer below the Buddha represents his first sermon in the Deer Park in Sarnath. The Buddha in meditation with Dhamachakra and crouching deer is always related to real Indian post-Gupta art.?

พระพุทธรูปสำริดปางแสดงธรรม

(วิตรรกะมุทรา)

เลขทะเบียน ๕๕/๒๕๐๖

- ขนาด กว้าง ๙.๕ ซม. สูง ๓๒ ซม.
- ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๔ (หรือราว ๑,๒๐๐-๑,๓๐๐ ปีมาแล้ว)
- ลักษณะ พระพุทธรูปสำริด ยืน พระบาทชิดกัน พระหัตถ์ยกขึ้นระดับพระอุระในท่าแสดงธรรม (วิตรรกะ) ทั้งสองพระหัตถ์ ลักษณะพระพักตร์ค่อนข้างกลม พระเนตรเหลือบลงต่ำ พระนาสิกโด่งใหญ่ พระโอษฐ์อมยิ้ม พระกรรณยาวเกือบจรดบ่า เม็ดพระศกเป็นตุ่มเล็ก ด้านหลังพระเศียร มีประภามณฑลเป็นวงโค้ง มีขอบนอกประดับลายคล้ายเปลวเพลิง ครองจีวรห่มคลุมแนบพระองค์

Bronze Buddha in Vitarkamudra

- Acc. no. 55/2506
- Size width 9.5 cm. height 32 cm.
- Style Dvaravati, around the 8th - 9th centuries (or around 1,200-1,300 years ago)
- Character The standing bronze Buddha raising two hands with thumb and forefinger joined is known as the gesture of exposition or Vitarkamudra. His face is quite round, with glanced eyes, big nose, little smiled lip, and long ears. His head is surrounded by a curved halo decorated with flame design and wearing an enclosed robe of Buddhist priest.

พระพิมพ์ดินเผาปางสมาธิ

เลขทะเบียน ๖๙/๒๕๐๖

ขนาด กว้าง ๓๐ ซม. สูง ๔๓.๕ ซม.

ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๔ (หรือราว ๑,๒๐๐-๑,๓๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ แผ่นพระพิมพ์ภาพพระพุทธรูปปางสมาธิ ประทับนั่งขัดสมาธิราบ พระหัตถ์ทั้งคู่วางซ้อนขาทับซ้ายบนพระเพลา ครองจีวรห่มเฉียง ปรากฏชายผ้าที่ด้านหลังพระเพลา (ลักษณะเช่นนี้ไม่เคยปรากฏในศิลปะทวารวดีแต่พบมากในพระพุทธรูปแบบอิทธิพลศิลปะปาละของอินเดีย) พระพุทธรูปดินเผาแบบนี้พบในเมืองโบราณอุทองหลายองค์ เข้าใจว่าใช้กดประทับจากแม่พิมพ์เดียวกันเพื่อใช้ในการประดับศาสนสถาน

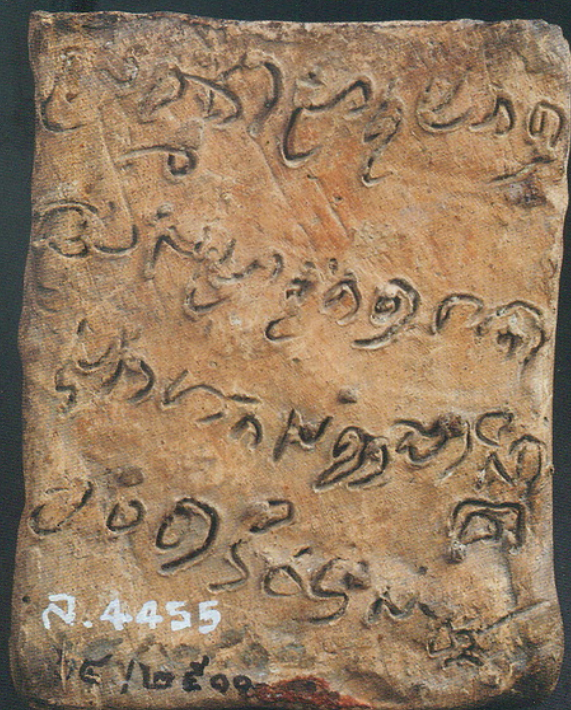
Votive Tablet in Meditation

Acc. no. 69/2506

Size width 30 cm. height 43.5 cm.

Style Dvaravati, around the 8th - 9th centuries (or around 1,200-1,300 years ago)

Character The Buddha is in meditation wearing the robe in the opening mode. Lots of votive tablets in this pattern were found in ancient Uthong. They are believed to be stamped from the same mould for decorating religious monument.

N. 4455

15/10/2002

พระพิมพ์แสดงภาพพุทธประวัติตอน “มหาปาฏิหาริย์”

เลขทะเบียน ๖๔/๒๕๑๑

ขนาด กว้าง ๑๑ ซม. สูง ๑๔ ซม.
ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔ (หรือราว ๑,๓๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)
ลักษณะ พระพิมพ์ดินเผาทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้านหน้าทำเป็นรูปพระพุทธเจ้าประทับนั่งสมาธิบนบัลลังก์ดอกบัว บริเวณด้านล่างของบัลลังก์มีรูปบุคคลยืนประคองก้านดอกบัว มีรูปบุคคล ๒ คน นั่งขนานบอยู่ และมีบุคคล (โพธิสัตว์และเทวดา) ยืนเรียงกัน ที่มุมด้านบนสุดทั้งสองข้างทำรูปบุคคลอยู่ในวงกลม (เข้าใจว่าคงหมายถึงพระอาทิตย์และพระจันทร์) ซึ่งนักวิชาการบางท่านตีความว่าน่าจะเป็นภาพตอนแสดงมหาปาฏิหาริย์ตามคัมภีร์ทิวาทนหนึ่งในคัมภีร์อวทาน ของนิกายสรรพาสติवास (นิกายหินยานที่ใช้คัมภีร์ภาษาสันสกฤต) ทางด้านหลังของแผ่นพระพิมพ์ชิ้นนี้มีจารึกอักษรปัลลวะภาษาสันสกฤต เป็นข้อความคาถา เย ธัมมา ซึ่งเป็นหัวใจของพุทธศาสนาที่นิยมจารึกไว้ด้านหลังพระพิมพ์สมัยทวารวดี

Votive Tablet Presenting Buddha Biography on “Maha Patiharn”

Acc. no. 64/2511
Size width 11 cm. height 14 cm.
Style Dvaravati, around the 7th - 9th centuries (or around 1,300-1,400 years ago)
Character The rectangular votive tablet depicts the Buddha sitting in meditation above the lotus throne. Some scholars believed that the story might be the Maha Patiharn of Divayadana doctrine, one of the doctrines of Hinayana Buddhism. Moreover, the message of Ye Dhamma in Pallava alphabets which is the core of Bhuddism, is also engraved at the back of the votive tablet.

พระพิมพ์ดินเผา

[ภาพพระอรหันต์สาวก]

เลขทะเบียน ๖๔/๒๕๐๖

- ขนาด กว้าง ๖.๓ ซม. สูง ๑๐.๒ ซม.
- ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ (หรือราว ๑,๓๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)
- ลักษณะ พระพิมพ์ดินเผารูปพระสาวก พบจากการขุดแต่งเจดีย์ หมายเลข ๑๑ เป็นรูปพระภิกษุ นั่งขัดสมาธิราบในท่าสมาธิ ครองจีวรห่มเฉียง ไม่มีริ้วมี สิ่งสำคัญคือด้านหลังองค์พระพิมพ์ มีจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต อ่านได้ว่า สาริปุตโต ซึ่งเป็นชื่อพระอัครสาวกองค์สำคัญของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน

Votive Tablet of His Disciples

- Acc. no. 64/2506
- Size width 6.3 cm. height 10.2 cm.
- Style Dvaravati, around the 7th - 8th centuries (or around 1,300-1,400 years ago)
- Character A votive tablet of his disciples was found during the excavation of chedi no.11 in ancient Uthong. The most important thing stands at the back of the votive tablet which has an inscription of Sariputta, the name of chief disciple of the present Buddha.

แห่ง (จุก) ดินเผารูปคชลักษณ์

เลขทะเบียน ๕๘/๒๕๐๒
 ขนาด กว้าง ๘ ซม. สูง ๘ ซม.
 ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔ (หรือราว ๑,๒๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)
 ลักษณะ แท่งดินเผาทรงกลม ด้านล่างทำเป็นลายกลีบบัว ด้านบนตรงกลางทำเป็นรูปเทวีประทับนั่งพระหัตถ์ทั้งสองข้างถือก้านดอกบัวตูมระดับพระอุระ ด้านข้างสันนิษฐานว่าเป็นรูปช้างสูงวงือหมอน้ำเพื่อรดน้ำอภิเชกให้กับเทวีที่อยู่ตรงกลาง ภาพลักษณะนี้เรียกกันว่า “คชลักษณ์” หรือ “อภิเชกศรี” ซึ่งหมายถึงการรดน้ำอภิเชกแก่พระนางลักษมีศักดิ์ของพระวิษณุ อันเป็นการแสดงถึงความมีโชคลาภ และความอุดมสมบูรณ์ตลอดจนเป็นแหล่งกำเนิดของชีวิตทั้งปวง เป็นความเชื่อของศาสนาฮินดู

Terracotta Lid of Kotchalaksami

Acc. no. 58/2502
 Size width 8 cm. height 8 cm.
 Style Dvaravati, around the 7th - 9th centuries (or around 1,200-1,400 years ago)
 Character The terracotta lid depicts the goddess sitting in the middle holding lotuses in two hands. Elephants raising trunks and water pitchers to water the goddess were assumed to be made beside the goddess. This kind of pattern is called “Kotchalakshmi” or “Abhisekri” which means to pour the goddess Lakshmi, the consort of Vishnu, for blessing her good luck and fertility. All is the belief of Hinduism.

ตุ๊กตาดินเผารูปคนจูงลิง

เลขทะเบียน ๘๒/๒๕๐๒

- ขนาด กว้าง ๔.๕ ซม. สูง ๘.๕ ซม.
- ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔ (หรือราว ๑,๒๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)
- ลักษณะ ตุ๊กตาดินเผารูปบุคคลยืนตรง ด้านหน้ามีลิง ๑ ตัวนั่งเกาะขา มือซ้ายของบุคคลดังกล่าวถือกิ่งไม้แนบกับต้นขา ส่วนมือขวา ถือปลายเชือกผูกกล้ำมคอลิงเอาไว้ บุคคลดังกล่าวสวมเครื่องประดับที่คอและกำไลข้อมือหลายวงซ้อนกัน และเป็นที่น่าสนใจที่หน้าสังเกตว่าศีรษะของประติมากรรมดังกล่าวมักหักออกจากลำตัว ทำให้นักวิชาการบางท่านเชื่อว่าประติมากรรมเหล่านี้ อาจปั้นขึ้นเพื่อใช้ในการสะเดาะเคราะห์ก็เป็นได้

Terracotta : Figure of a Man Holding a Monkey

- Acc. no. 82/2502
- Size width 4.5 cm. height 8.5 cm.
- Style Dvaravati, around the 7th - 9th centuries (or around 1,200-1,400 years ago)
- Character The terracotta figurine of a man holding monkey on a rope is wearing necklace and bracelets. It is interesting that the heads of the figures always broken from the body leading some scholars believed that these figures might be used in ritual to get rid of bad luck.

ศีรษะบุคคลต่างชาติ

เลขทะเบียน ๒๕๖/๒๕๐๕

- ขนาด กว้าง 11.5 ซม. สูง 20 ซม.
- ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ (หรือราว ๑,๓๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)
- ลักษณะ ทำด้วยปูนปั้น หันด้านข้าง สวมหมวกทรงกรวยแหลม ลักษณะคล้ายหมวกของชาวอาหรับหรือชาวตะวันออกกลาง สันนิษฐานว่า น่าจะเป็นรูปของพ่อค้าที่เดินทางค้าขายระหว่างตะวันออกกลางกับดินแดนแถบนี้

Head of Foreigner

- Acc. no. 256/2505
- Size width 11.5 cm. height 20 cm.
- Style Dvaravati, around the 7th - 8th centuries (or around 1,300-1,400 years ago)
- Character The stucco head of foreigner wearing high pointed hat, the feature of Arab people or Middle East people, is believed to be the portrait of trader who traded between the Middle East and the region.

แผ่นดินเผารูป

บุคคลสวมสร้อยคอและตุ้มหู

เลขทะเบียน ๓๐/๒๕๔๓

ขนาด กว้าง ๒๔ ซม. สูง ๒๖ ซม.

ศิลปะ ทวารวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ (หรือราว ๑,๓๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว)

ลักษณะ แผ่นดินเผาทำเป็นรูปบุคคล มือทั้งสองยื่นออกมาเกาะขอบฐานด้านหน้า บุคคลดังกล่าวสวมตุ้มหูทรงกลม (คล้ายตุ้มหูที่พบมากในแหล่งโบราณคดีสมัยทวารวดีทั่วไป) และยังสวมสร้อยคอที่คล้ายคลึงกับลูกปัดและเครื่องประดับที่พบในเขตเมืองโบราณอุทองด้วย

Terracotta of a Man Wearing Necklace and Earrings

Acc. no. 30/2543

Size width 24 cm. height 26 cm.

Style Dvaravati, around the 7th - 8th centuries (or around 1,300-1,400 years ago)

Character Terracotta of a man, his hands sticks out to catch at the rim of the front base. His earrings resembles to those generally found in archaeological sites in Dvaravati period. His necklace is closely similar to beads and ornaments found at ancient Uthong.

แผ่นดินเผาภาพบุคคลฟ้อนรำ

เลขทะเบียน ๒๙/๒๕๔๓

- ขนาด กว้าง ๑๖ ซม. สูง ๕๑ ซม.
- ศิลปะ ทวารวดี พุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔ (ประมาณ ๑,๒๐๐-๑,๔๐๐ ปีที่ผ่านมา)
- ลักษณะ เป็นแผ่นดินเผาแบบนูนต่ำ ทำเป็นรูปบุคคลยืน เอียงสะโพกในท่าฟ้อนรำ ขาซ้ายเหยียดตรง ส่วนขาขวา งอแยกออกไปด้านข้าง แขนขวายกงอเป็นวงเข้ามาชิดใบหู แขนซ้ายเหยียดโค้ง พาดกลางลำตัว ปลายมือชี้ลงเบื้องล่าง ประดับตกแต่งร่างกายด้วยเครื่องประดับ ศีรษะสวมศิราภรณ์ทรงสามเหลี่ยมคล้ายใบไม้ตั้งขึ้น สวมตุ้มหูและสร้อยคอ นุ่งผ้าโจงกระเบนสั้นเป็นริ้ว มีชายผ้า ๒ ชั้นห้อยตกลงมาด้านหน้า

Terracotta of a man dancing

- Acc. no. 29/2543
- Size width 16 cm. height 51 cm.
- Style Dvaravati, around the 7th - 9th centuries (or around 1,200-1,400 years ago)
- Character Terracotta of A man is dancing with his hands and legs. He is wearing the headdress which looks like the standing leaves, earrings and necklace, wearing clothes with strip in Thai style and there are also double rows of cloths falling infront.

الفران ثم فر بعد شاطئ يرميها أما ورخا زيف جلاما وقال ان يكون فيها بستر الله فما
ومر ساهان ثم نفس نفس المضربين أو عباد الله المكرمات قال اما انسا

เรือใบอาหรับ

เรือใบอาหรับ

The picture of Arabian ship

จากดินแดนสุวรรณภูมิสู่เมืองโบราณ อุทอง

ความหมายและประวัติความเป็นมา ของ “สุวรรณภูมิ”

“สุวรรณภูมิ” มีความหมายตามศัพท์ว่า แผ่นดินทอง มาจากคำว่า “สุวรรณ” ที่แปลว่าทอง กับคำว่า “ภูมิ” ที่แปลว่าแผ่นดิน เป็นชื่อเรียกดินแดนหรืออาณาจักรโบราณซึ่งสันนิษฐานว่าตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บริเวณที่เป็นประเทศไทย และพื้นที่ใกล้เคียง ได้แก่ ประเทศพม่า เวียดนาม ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีของชาวอินเดียและชาวตะวันตกมาเป็นเวลานาน โดยเฉพาะกลุ่มพ่อค้าที่นิยมเดินเรือไปค้าขายทางทะเล กล่าวกันว่าพ่อค้าที่ต้องการแสวงหาโชคและความมั่งคั่ง ร่ำรวย ให้เดินทางไปค้าขายยังดินแดนแห่งนี้ “สุวรรณภูมิ” จึงเป็นชื่อที่ถูกเรียกขานด้วยความยกย่องในการเป็นย่านการค้าสำคัญของโลกยุคโบราณ ทั้งนี้ชื่อ “สุวรรณภูมิ” ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมยุคโบราณของอินเดียหลายฉบับ ทั้งวรรณกรรมในศาสนาพุทธและพราหมณ์ โดยเฉพาะศาสนาพุทธ ชื่อ “สุวรรณภูมิ” ยังมีความหมายสำคัญในการเป็นสถานที่ซึ่งพระเจ้าอโศกมหาราช กษัตริย์แห่งราชวงศ์โมริยะ ของอินเดีย องค์อุปถัมภ์สำคัญของพระพุทธศาสนาทรงส่งพระเถระสำคัญ ๒ รูป คือพระโสณะและพระอุตระมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในราวพุทธศตวรรษที่ ๓ หรือประมาณ ๒,๓๐๐ ปีที่ผ่านมา

ปัจจุบัน “สุวรรณภูมิ” เป็นที่รู้จักของคนไทยอีกครั้งเมื่อปรากฏในพระราชนิพนธ์เรื่อง “พระมหาชนก” พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องจากเป็นดินแดนที่พระมหาชนกได้รับคำแนะนำให้เดินทางไปค้าขาย นอกจากนี้ยังเป็นนามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้เป็นชื่อท่าอากาศยานแห่งใหม่ของประเทศไทย คำว่า “สุวรรณภูมิ” จึงเป็นคำที่มีความหมายสำคัญทางโบราณคดีประวัติศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และยังเป็นคำอันเป็นมงคลยิ่งสำหรับชาวไทยทุกคน

ตราประทับรูปเรือทำจากดินเผา พบในบริเวณเมืองโบราณนครปฐม แสดงถึงพาหนะที่ใช้ในการเดินทางติดต่อค้าขาย

Terracotta seal depicting the ship, found at Nakhon Pathom

ภาพปูนปั้นฐานเจดีย์จุลประโทนเล่าเรื่องชาดก กล่าวถึงการเดินทางของพ่อค้าชาวอินเดีย

Terracotta from Chulapathon Chedi depicting the scene from Jataka showing the Indian travelling to overseas

แผ่นดินเผาภาพพระภิกษุอุ้มบาตร
พบในเมืองโบราณอุททอง

Terracotta Relief of Monks Carrying Bowls Found
at the ancient city of Uthong

From Suvarnabhumi to the Ancient City of Uthong

The Dawn of Suvarnabhumi

The fabled land is referred to in the Indian literatures as *Suvarnabhumi*, or *Suvarnavdipa*, the “land of gold”, where is probably located in Southeast Asia. From time immemorial, *Suvarnabhumi* was well-known among the Indian merchants as eastern trade route. However, archaeological evidences suggest that *Suvarnabhumi* is the part of Myanmar, Vietnam and Central Thailand.

Nowadays, among Thais, *Suvarnabhumi* known as the wealthy land in *Mahajanaka*, a literary work by His Majesty the King, and also was recently named by His Majesty the King for the new international airport of Thailand.

พัฒนาการของชุมชนดั้งเดิม สุวรรณภูมิก่อนการติดต่อค้าขาย กับอินเดีย

ประมาณ ๑๑,๐๐๐ ปีที่ผ่านมา บริเวณภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งต่อมาสันนิษฐานว่าเป็นส่วนหนึ่งของ “สุวรรณภูมิ” ปรากฏร่องรอยการอยู่อาศัยของคนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตามถ้ำและเพิงผา โดยเฉพาะในบริเวณลุ่มน้ำแควน้อยและแควใหญ่ จังหวัดกาญจนบุรี มีหลักฐานการอยู่อาศัยของคนก่อนประวัติศาสตร์ยุคแรกที่ยาวชีวิตโดยการเก็บของป่า ล่าสัตว์ และใช้เครื่องมือที่กะเทาะขึ้นจากหินหยาบๆ ลักษณะเป็นชุมชนขนาดเล็กอพยพเคลื่อนย้ายที่พักไปตามแหล่งอาหาร ต่อมาเมื่อราว ๓,๐๐๐-๔,๐๐๐ ปีมาแล้ว กลุ่มคนเหล่านี้จึงเริ่มพัฒนาขึ้นเป็นชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่ง เปลี่ยนจากการเป็นผู้แสวงหาอาหารมาเป็นผู้ผลิตอาหาร มีความสามารถในการทำเกษตรกรรม ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ผลิตภาชนะดินเผา และเครื่องมือหินที่ประดิษฐ์ขึ้น มีหลักฐานเช่น แหล่งโบราณคดีบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรีและบริเวณใกล้เคียง

เครื่องมือหินกะเทาะ ทำจากหินกรวดแม่น้ำ
จากถ้ำตาดัวง อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

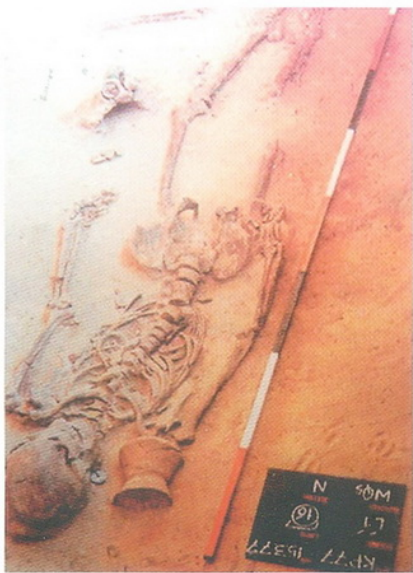
Stone tools from Tham Tadueng,
Kanchanaburi province

หม้อสามขา จากแหล่งโบราณคดีบ้านเก่า
จังหวัดกาญจนบุรี

Tripod found at Bankao, Kanchanaburi province

โครงกระดูกมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์

Prehistoric human skeletons

ทั้งนี้การเป็นชุมชนผู้ผลิตอาหารซึ่งต้องใช้พื้นที่ในการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ทำให้ชุมชนก่อนประวัติศาสตร์เหล่านี้ขยายตัวลงสู่ พื้นที่ราบ ปรากฏหลักฐานแหล่งโบราณคดีบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรีจำนวนมากในเขตจังหวัดกาญจนบุรี และราชบุรี

ชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ในที่ราบภาคกลางของ ประเทศไทย มีการอยู่อาศัยต่อเนื่องมาตั้งแต่ประมาณ ๕,๕๐๐-๓,๐๐๐ ปีที่ผ่านมา เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ ขณะที่ชุมชนเก่ายังคงอยู่ ชุมชนใหญ่แห่งใหม่ๆ ได้เริ่มปรากฏขึ้น มีลักษณะเป็นสังคมเกษตรกรรมระดับหมู่บ้าน มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านโลหะกรรม สามารถผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากสำริด ซึ่งเป็นโลหะผสมระหว่างทองแดงและ ดีบุก กระทั่งพัฒนาเทคโนโลยีเข้าสู่การถลุงเหล็ก นำเหล็กมาทำเครื่องมือเครื่องใช้ที่ดีที่สุด ทั้งนี้ ผลจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติและความสะดวกสบายทางหน้าของ เทคโนโลยีด้านโลหะกรรมของคนในท้องถิ่นล้วนแต่เป็นแรงจูงใจ การขยายตัวของชุมชนที่ทำให้พ่อค้าชาวอินเดียและชาติต่างๆ จากภายนอกเดินทางเข้ามาค้าขายแลกเปลี่ยน กลายเป็น ย่านสำคัญทางการค้าของโลกยุคโบราณ ซึ่งต่อมารู้จักกันในชื่อ “สุวรรณภูมิ”

Suvarnabhumi before Indianization

The Central plain of Thailand, probably part of Suvarnabhumi, was first occupied by the hunting-gathering subsistence backwards to 11,000 years ago. Many of stone tool assemblages were found in many caves and rock shelters, especially, in the basin of Kwae Noi and Kwae Yai, Kanchanaburi province. This area, many of archaeological sites in Kanchanaburi and Ratchaburi, had been continuously settled for 3,000 to 4,000 years ago. Until 3,000 years ago was the beginning of the farming villages and the technology of metal; bronze to iron, appeared in this area. Especially, evidences from Ban Don Ta Phet indicated the intensive of distant exchange between central plain of Thailand and the western as India.

ภาพเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ถ้ำตาดัวง จังหวัดกาญจนบุรี

Prehistoric paintings (cave art) at Tham Tadueng, Kanchanaburi province

ภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ ที่เอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางการค้า

“สุวรรณภูมิ” เป็นศูนย์กลางการค้าสำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในอดีต ที่ตั้งของสุวรรณภูมิเป็นพื้นที่ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัย พบหลักฐานการอยู่อาศัยของมนุษย์ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์นับย้อนไปได้เป็นเวลาหลายพันปี สาเหตุสำคัญที่ทำให้ “สุวรรณภูมิ” กลายเป็นเขตการค้าสำคัญ ที่ได้รับการขนานนามว่าดินแดนแห่งทองในเวลาต่อมา มาจากการเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ทั้งป่าไม้และแร่ธาตุ สภาพภูมิศาสตร์ที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นประโยชน์กับการเดินเรือซึ่งเป็นพาหนะสำคัญทางการค้าในเวลานั้น ตลอดจนการมีพื้นที่ชายฝั่งที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นจุดเปลี่ยน-พัก ขนถ่ายสินค้า ทั้งนี้สินค้าที่ดึงดูดให้บรรดาพ่อค้าจากแดนไกลทั้งอินเดีย เปอร์เซีย โรมัน ฯลฯ เดินทางเข้ามายังดินแดนแห่งนี้ ได้แก่ ผลผลิตจากธรรมชาติ เช่น เครื่องเทศ ไม้หอม และโลหะมีค่า เช่น ทองแดง ดีบุก ฯลฯ เรื่องราวเกี่ยวกับการค้าเหล่านี้มีบันทึกไว้ในเอกสารโบราณของอินเดียและจีนหลายฉบับ แสดงถึงการเดินทางและเส้นทางการค้าระหว่างเมืองท่าสำคัญทางทะเลของอินเดียกับเมืองท่าต่างๆ ซึ่งเชื่อว่าเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของสุวรรณภูมิ โดยเฉพาะยุคที่เรียกกันว่า “อินโด-โรมัน” ซึ่งเป็ยุคที่มีการขยายเส้นทางการค้าระหว่างอาณาจักรโรมันและอินเดียมาทางตะวันออกในราวพุทธศตวรรษที่ ๖-๙ หรือประมาณ ๑,๗๐๐-๒,๐๐๐ ปีที่ผ่านมา นั้น ถือว่าเป็นยุคที่ดินแดนสุวรรณภูมิรุ่งเรืองมากที่สุด

ผลจากการค้าระหว่างชุมชนภายนอกโดยเฉพาะอินเดียกับดินแดนสุวรรณภูมิ นอกจากความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจแล้วทำให้เกิดการแพร่เข้ามาของวัฒนธรรมและความเชื่อทางศาสนา เนื่องจากอินเดียเป็นแหล่งกำเนิดศาสนาสำคัญ คือ ศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ เป็นเหตุให้ศาสนาดังกล่าวเข้ามาพร้อมกับการค้า และเผยแพร่อีกทอดต่อมา กลายเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้ถึงปัจจุบัน ก่อนการเข้ามาของวัฒนธรรมและศาสนาจากอินเดีย ดินแดนแห่งนี้มีพื้นฐาน

ตะเกียงโรมันสำริด พบในเขตเมืองโบราณหงตึก อำเภอนาทมกา จังหวัดกาญจนบุรี

Bronze Ancient Roman lamp found at Tamaka, Kanchanaburi province.

กลองมโหระทึกสำริด พบที่จังหวัดราชบุรี

Bronze drum found at Ratchaburi province.

ตราประทับโบราณ พบในเขตเมืองโบราณอุทอง

Terracotta seal found at the ancient city of Uthong.

ความเจริญทางวัฒนธรรมเป็นของตนเองอยู่แล้วระดับหนึ่งเห็นได้จากหลักฐานทางโบราณคดีที่ได้จากชุมชนโบราณในประเทศไทย ซึ่งเชื่อว่าเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนสุวรรณภูมิ ซึ่งให้เห็นว่าก่อนรับอารยธรรมอินเดีย ชุมชนดั้งเดิมบริเวณนี้มีความสามารถในการกสิกรรมเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะเทคโนโลยีการหล่อโลหะทั้งสำริด และการผลิตเครื่องมือเหล็ก ซึ่งเป็นเทคโนโลยีขั้นสูงเป็นของตนเอง เพียงแต่มีพัฒนาการทางความคิดความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาและโครงสร้างทางสังคมที่ซับซ้อนขึ้นภายหลังการรับวัฒนธรรมจากอินเดีย

Suvarnabhumi : A commercial and trade center of the region.

Because of its favorable settlement and diversity of resources, **Suvarnabhumi**, in many centuries, became an important trading center and wealthy land, that known as “Golden Land”, in Southeast Asia. Especially, argosies from India, Persia and Roman, such as their story were cited in many Indian and Chinese literatures.

Archaeological finds indicate that the area of **Suvarnabhumi** has been occupied since prehistoric time until the 1st to 4th centuries (2,000 to 1,700 years ago) or “Indo-Roman Age” that **Suvarnabhumi** became an extreme of trade by many of resources; as spices, fragrant wood, copper, tin, etc., and its appropriated location to be a sea port. Together with trade, Indian civilization; Buddhism and Hinduism, was spread throughout this area and united to local culture and became particular culture of this area.

เครื่องประดับนากุ้งสำริด

พบที่แหล่งโบราณคดีบ้านดอนตาเพชร

Bronze ornament in the form of peacock found at Ban Dontaphet, Kanchanaburi province.

เมืองโบราณอุทอง อรุณรุ่งแห่งวัฒนธรรมไทย

จากสังคมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย สุวรรณภูมิปรากฏหลักฐานอยู่ในเอกสารของชาวต่างชาติ เช่น จีน หรืออินเดีย ผลจากการได้ติดต่อค้าขาย แลกเปลี่ยนสินค้ากับพ่อค้าชาวต่างชาติ ทำให้ได้รับเอาวัฒนธรรมด้านต่างๆ เช่น ศาสนา และภาษา เข้ามาปรับใช้กับวิถีชีวิตของชุมชน และพัฒนาเข้าสู่สังคมประวัติศาสตร์ในที่สุด ส่งผลให้ดินแดนประเทศไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของสุวรรณภูมิเกิดรูปแบบวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นขึ้นเรียกว่า “วัฒนธรรมทวารวดี” มีศูนย์กลางแห่งแรกอยู่ที่ “เมืองโบราณอุทอง” พื้นที่บริเวณอำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันมีอายุตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๖ หรือประมาณ ๑,๐๐๐-๑,๔๐๐ ปีมาแล้ว โดยพิจารณาจากองค์ประกอบหลายประการ เช่น ที่ตั้งของเมืองอุทอง ที่อำนวยความสะดวกการรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากการเดินเรือทางทะเล การวางตัวของผังเมืองรูปวงรี และการสร้างคูน้ำคันดินล้อมรอบ ซึ่งสัมพันธ์กับคติความเชื่อของอินเดียและยังไม่มีแบบแผนชัดเจนเท่าเมืองในยุคหลังๆ ตลอดจนโบราณวัตถุต่างๆ ที่พบในอำเภออุทองที่สามารถสันนิษฐานได้ว่าเป็นอิทธิพลอินเดียที่เก่าแก่ที่สุดที่พบในประเทศไทย จากการเปรียบเทียบรูปแบบศิลปะกับอินเดีย เป็นต้น

ความรู้เรื่องทางการค้าและวัฒนธรรมทวารวดีมีได้ดำรงอยู่ ณ เมืองอุทองเท่านั้น แต่ได้แพร่กระจายไปยังพื้นที่อื่นๆ ด้วย โดยในระยะแรกหรือช่วงร่วมสมัยกับเมืองอุทอง วัฒนธรรมทวารวดีได้แพร่กระจายไปยังพื้นที่ในภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ เช่น เมืองโบราณนครปฐม เมืองสำคัญเมืองใหญ่แห่งหนึ่งที่พบหลักฐานโบราณสถานและโบราณวัตถุสมัยทวารวดีเป็นจำนวนมาก ทว่าไม่เก่าแก่เท่าที่พบในเมืองอุทอง จากนั้นจึงได้กระจายไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ อนึ่ง ความสำคัญของเมืองโบราณอุทองค่อยๆ ลดบทบาทลงในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ ประมาณ ๑,๐๐๐ ปีที่ผ่านมา เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ เกิดการทับถมของโคลน

แผ่นดินเผาภาพพระภิกษุอุ้มบาตร

Terracotta Relief of Monks Carrying Bowls Found
at the ancient city of Uthong

ปูนปั้นพ่อค้าชาวเปอร์เซีย พบที่เมืองโบราณอุททอง

Stucco head of foreigner found at
the ancient city of Uthong.

ภาพฐานเจดีย์สมัยทวารวดีที่เมืองโบราณอุททอง

One of the Dvaravati chedis at the ancient city
of Uthong.

ตะกอนจากแม่น้ำสายต่างๆ บริเวณอ่าวไทยโบราณ กระทั่งเป็น
แผ่นดินปิดกั้นทางสัญจรของเมืองโบราณอุททอง ทำให้การ
ติดต่อค้าขายหันไปให้ความสนใจกับเมืองโบราณบริเวณ
คาบสมุทรมายได้มากกว่า

ด้วยเหตุนี้ เมืองโบราณอุททองจึงถือเป็นแหล่งกำเนิด
พุทธศาสนาและพุทธศิลป์แห่งแรกของประเทศไทย และอาจ
เป็นพื้นที่ที่พระเจ้าอโศกมหาราช กษัตริย์แห่งราชวงศ์โมริยะ
ของอินเดียทรงส่งสมณทูต ๒ รูป คือพระโสณะเถระกับ
พระอุตตระเถระมาเผยแผ่พระพุทธศาสนา เมื่อราวพุทธศตวรรษ
ที่ ๓ หรือราว ๒,๓๐๐ ปีมาแล้ว

The Ancient City of Uthong : The Dawn of Thai Culture.

The ancient city of Uthong had been developed from the late prehistoric society in central Thailand after it connected with the outsiders, especially India. The inspiration of religions from India caused the unique local culture called Dvaravati. Uthong was influenced by Indian Civilization and became the major of trading and Buddhism around the 7th to 11th centuries (1,400 to 1,000 years ago) for its location, and the oldest Indian-influenced evidences found in the region. The descent of Uthong began in the 11th century by several factors, as natural change, and the declining of the important port of Uthong and other Dvaravati's cities. Trading by Indian was took place at southern peninsular rather than Uthong and other Dvaravati's cities.

The Buddhist artifacts found at Uthong could indicate that it was the first place in Thailand where Buddhism took place. It is also thought to have been a part of Suvarnabhumi, or the place where King Asoka of India sent two monks to spread Buddhism around the 2nd B.C.

ธรรมจักรพร้อมแท่นและเสา
พบที่เจดีย์หมายเลข ๑๑ เมืองโบราณอุททอง

*Dharmacakra with pedestal and pillar found
at Chedi no. 11 at the ancient city of Uthong.*

เอคมุขลึงค์พร้อมฐานโยนี พบที่เมืองโบราณอุททอง

*Ekkamukhalinga with yoni - pedestal from
the ancient city of Uthong.*

แผนที่ประเทศไทย

แสดงแหล่งโบราณคดีในวัฒนธรรมทวารวดี

Map of Principal Dvaravati sites in Thailand

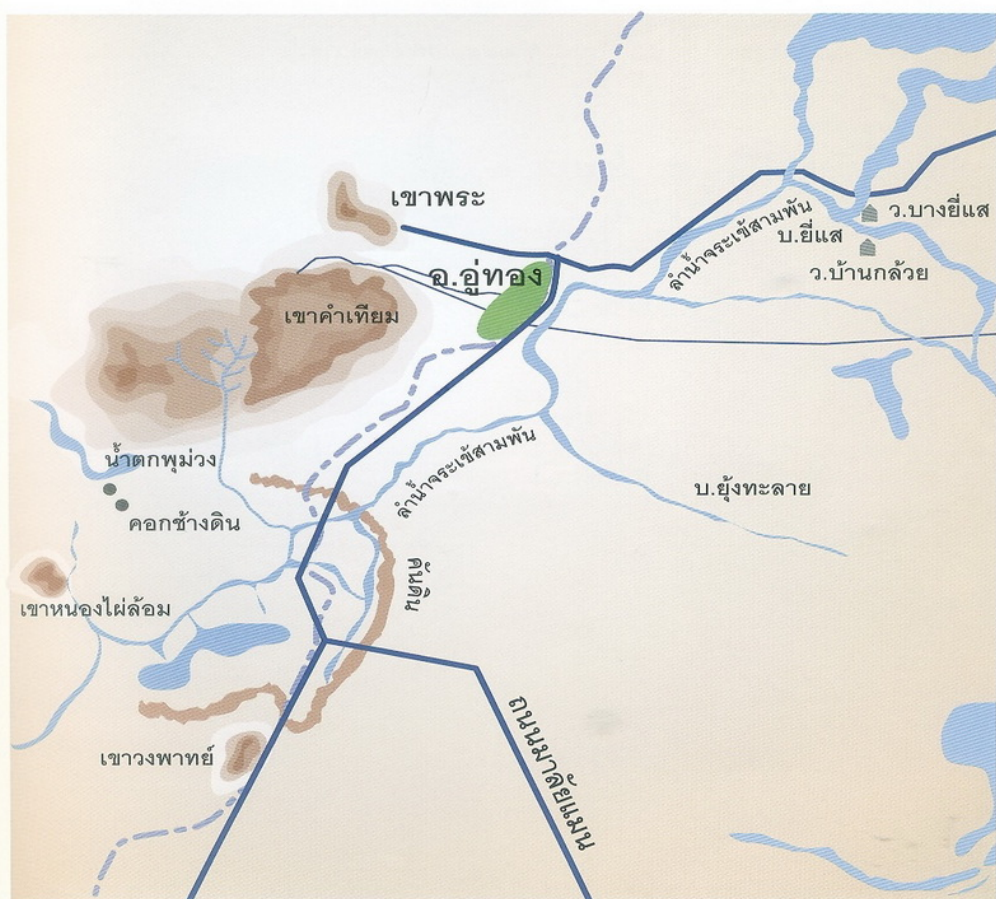
ที่ตั้งเมืองโบราณอุทุมพร และแผนที่ แผนผังโบราณสถานสำคัญใน เมืองโบราณอุทุมพร

ที่ตั้งเมืองโบราณอุทุมพร

เมืองโบราณอุทุมพร ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ราบของประเทศไทย ทางทิศตะวันตกของตำบลอุทุมพร (เดิมชื่อตำบลท่าพระยาจักร) อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งอยู่ที่เส้นละติจูดที่ ๑๔ องศา ๒๒ ลิปดา ๑๐ พิลิปดาเหนือ เส้นลองจิจูดที่ ๙๙ องศา ๕๓ ลิปดา ๑๒ พิลิปดาตะวันออก บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจะเข้สามพัน มีคูน้ำกำแพงดินล้อมรอบ

แผนที่แสดงที่ตั้งเมืองโบราณอุทุมพร
และสภาพภูมิศาสตร์โดยรอบ

Map showing the location and geography
of the ancient city of Uthong

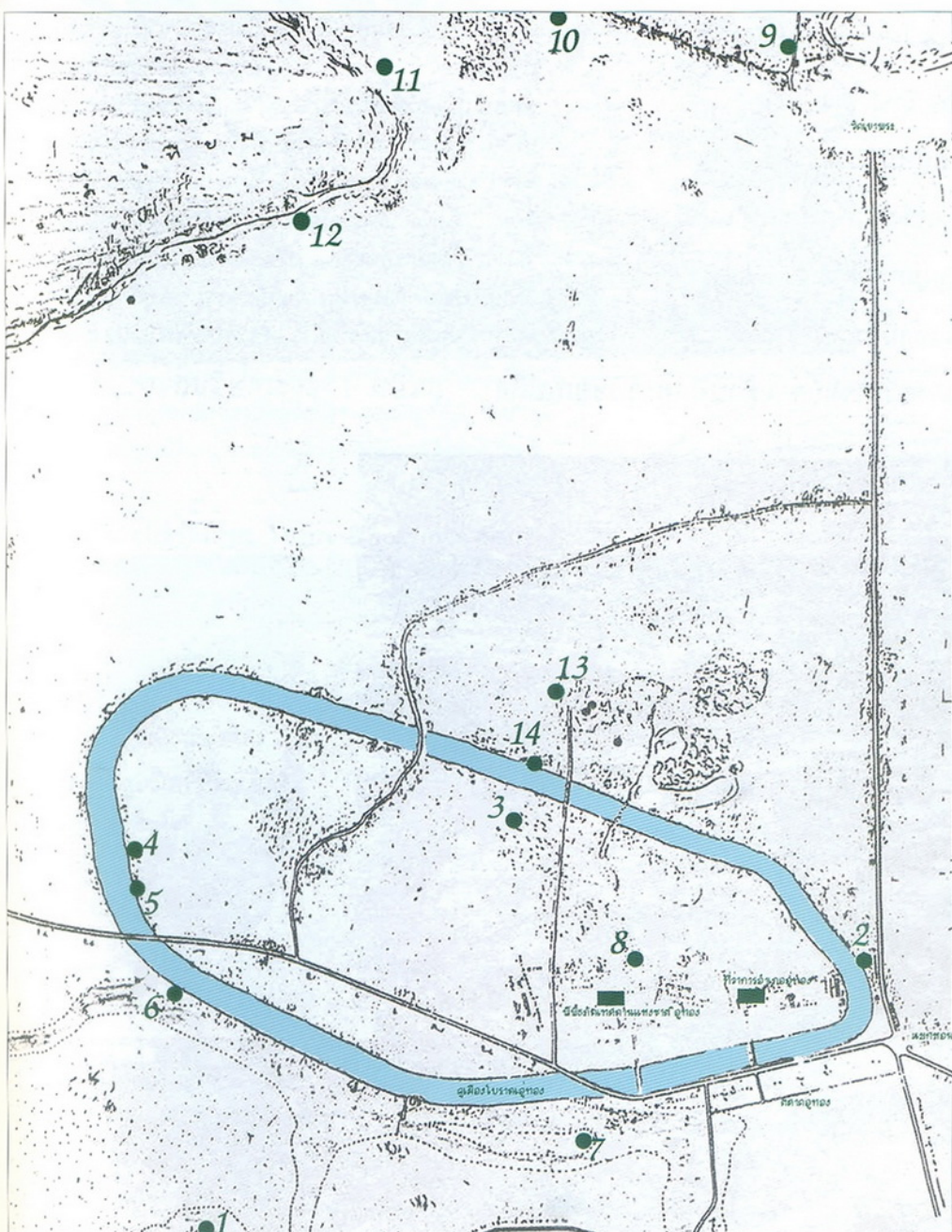
ลักษณะภูมิประเทศของเมืองโบราณอุทุมพรตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจะเซ้สามพันซึ่งไหลมาจากทิศใต้และโค้งออกทางตะวันออกลงสู่ที่ราบต่ำ ทางทิศตะวันออกของเมืองเป็นที่ราบลุ่มต่ำกว่าที่ตั้งของเมือง มีร่องรอยของทางน้ำเก่าหลายแห่ง ส่วนทางทิศตะวันตกห่างจากตัวเมืองประมาณ ๑ กิโลเมตรเป็นทิวเขายาวในแนวเหนือจรดใต้ ได้แก่ เขาทุ่งดินดำ เขาพุททอง เขาตาแก้ว และเขารางกะเบ็ด ซึ่งอยู่ได้สุดด้านตะวันออกเป็นพื้นที่ลาดต่ำลงมาจนถึงแม่น้ำท่าจีน และต่อเนื่องถึงบริเวณซึ่งเป็นที่ราบลุ่มต่ำ หลักฐานแสดงว่าเป็นทะเลมาก่อน ตัวเมืองโบราณอุทุมพรปัจจุบันมีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๖ เมตร

จากหลักฐานบันทึกเรื่องเมืองอุทุมพรของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพที่ได้เสด็จตรวจราชการเมืองสุพรรณบุรี ทรงบรรยายถึงสภาพเมืองอุทุมพรเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ (รศ. ๑๒๒) ไว้ดังนี้

ถนนมาลัยแมนและส่วนหนึ่งของคูเมืองโบราณ
หน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทุมพร

Malaiman Rd. and the ancient moat
in front of Uthong National Museum

โบราณสถานและโบราณวัตถุชิ้นสำคัญ
ภายในเมืองโบราณอุททอง

Significant ancient monuments and artifacts
with in the ancient city of Uthong

“.....มีเมืองโบราณเมืองหนึ่งอยู่ในแขวงสุพรรณบุรีทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ใกล้กับเทือกเขาซึ่งเป็นเขตแดนสุพรรณบุรีต่อกับเมืองกาญจนบุรี และมีแม่น้ำเก่าย่านหน้าเมืองโบราณนี้เรียกว่า ลำน้ำจะเข้สามพัน แต่ทุกวันนี้ดินเหนียวเป็นห้วงเป็นดอนเสียแล้ว

.....เมืองโบราณนี้พวกราษฎรที่อยู่ในแคว้นเรียกว่าเมืองท้าวอุทอง มีเรื่องราวเล่าสืบต่อกันมาแต่โบราณว่า ท้าวอุทองได้ครอบครองเมืองนี้มาจนกาลครั้งหนึ่งเกิดใช้พวกราษฎรล้มตายมากนัก ท้าวอุทองจึงอพยพผู้คนจากละเมืองนี้หนีหนีไปทางทิศตะวันออก.....”

“.....เมืองท้าวอุทอง เมืองตั้งอยู่ทางปากตะวันตกลำน้ำจะเข้สามพัน ดูเป็นเมืองเก่าแก่มากใหญ่โต เคยมีป้อม

	ก่อนทำการบูรณะ	สภาพปัจจุบัน	โบราณวัตถุสำคัญที่พบ
เจดีย์หมายเลข ๒			
เจดีย์หมายเลข ๓			
เจดีย์หมายเลข ๕			
เจดีย์หมายเลข ๑๓			
เจดีย์หมายเลข ๑๓			

ปรากฏการก่อด้วยศิลา แต่หักพังไปเสียเกือบหมดแล้ว ยังเหลือคงรูปอยู่แต่ประตูเมืองแห่งหนึ่ง กับป้อมปราการต่อจากประตูนั้นข้างละเล็กน้อย แนวปราการด้านหน้าตั้งบนที่ดอน ดูเป็นตระพังสูงราว ๖ ศอก แล้วเป็นแผ่นดินต่ำต่อไปอีก ๕ เส้น ถึงริมน้ำจะเข้าสามพันมีรอยถนนจากประตูเมืองตรงไปถึงท่า เรียกว่าท่าพระยาจักร พิเคราะห์ดูลำน้ำจะเข้าสามพัน เดิมเห็นจะเป็นแม่น้ำใหญ่ที่สูง ซึ่งสร้างปราการเป็นตลิ่ง ครั้นนานมา เกิดมีช่องทางเขาสายน้ำที่ไหลไปเสียทางอื่น แม่น้ำเดิมนั้นก็ตื้นเขินแคบเข้าโดยลำดับ.....” (กรมศิลปากร ๒๕๐๙ : ๓๗)

ในปัจจุบัน แนวคันดินและป้อมปราการเมืองโบราณอุทอง ถูกบุกรุกโดยประชาชน และถนนมาลัยแมนได้ก่อสร้างทับแนวจนแทบไม่เหลือร่องรอยหลักฐานเดิม

The Location and Plan of important monuments of the Ancient City of Uthong

The Location of the Ancient City of Uthong

The ancient city of Uthong is situated on a plain of Thailand, west of Tambon Uthong, Suphanburi province, and west of Chorakhae Samphan River.

The ancient city was in oval with a moat surrounding. There are many remains of ancient waterway. West to the city around a kilometer is the range of mountains which are Khao Thundindam, Khao Phuthong, Khao Takao, and Khao Rangaperd. The evidences state that here was the former seacoast. The present Uthong is 6 meters above the medium sea level.

At present, the remains of ancient moat were almost totally destroyed by Malaiman Road and the people settlement.

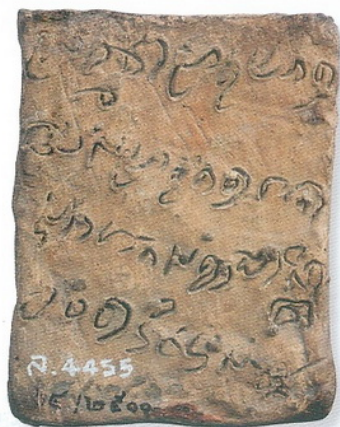
พระพิมพ์ดินเผาปางสมาธิ พบที่เมืองโบราณอุทอง
จังหวัดสุพรรณบุรี

Votive tablet of Buddha in Meditation found at the
ancient city of Uthong

ต่อยอดความรู้กับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง

คติการสร้างพระพิมพ์ที่มีมาอย่างไร ?

พระพิมพ์เป็นรูปเคารพขนาดเล็กแทนองค์พระพุทธเจ้าสร้างขึ้นตามคติความเชื่อทางพุทธศาสนา แต่เดิมคงมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อเป็นที่ระลึกในการเดินทางไปนมัสการสังเวชนียสถาน*ทั้ง ๔ ในประเทศอินเดีย หรือเป็นที่เคารพบูชาแทนพระพุทธเจ้าภายหลังพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน ต่อมาจึงได้รับความนิยมในการทำขึ้นเพื่อสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาตามคติที่ได้รับผ่านจากประเทศลังกา ที่เชื่อว่าพุทธศาสนาจะดำรงอยู่ได้ในระยะเวลาเพียง ๕,๐๐๐ ปี จากนั้นจะค่อยๆ เสื่อมลง จึงเป็นเหตุให้มีการสร้างพระพิมพ์พร้อมกับจารึกพระคาถา เย ธมมา ด้วยหวังว่ารูปพระพุทธเจ้าและคาถาย่ออันเป็นคำสั่งสอนที่เป็นสาระของพระองค์จะเป็นเครื่องเตือนใจให้ผู้พบเห็นเกิดความเลื่อมใสและเชื่อถือนั่นอีกครั้ง และยังเป็นหลักฐานแสดงว่าพระพุทธศาสนาเคยเจริญขึ้นในดินแดนที่พบพระพิมพ์มาก่อน ประเพณีการสร้างพระพิมพ์เริ่มขึ้นภายหลังพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานในประเทศอินเดียและแพร่หลายไปในประเทศที่นับถือพุทธศาสนา พระพิมพ์ที่เก่าที่สุดของไทยทำด้วยดินเผาในสมัยทวารวดีราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๖ หรือประมาณ ๑,๐๐๐-๑,๔๐๐ ปีที่ผ่านมา และได้ทำต่อเนื่องสืบมาจนถึงปัจจุบัน

พระพิมพ์ดอนมหาโพธิหารีย์ ที่ด้านหลังจารึก
คาถา เย ธมมา

Votive tablet with Ye Dhamma inscription

Miscellaneous knowledge From Uthong National Museum

What was the source of votive tablet ?

Votive tablet is a small image made to represent Buddha. Originally, it might be the commemorative objects for visiting the Buddhist pilgrimage sites. Later, the belief had changed. People in Lanka believed that Buddhism would last only 5,000 years, so they made the votive tablet with inscription of Ye Dhamma, the heart of Buddhism, in the hope that the religion would last forever when people see this kind of objects.

* สังเวชนียสถาน หมายถึงสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา ได้แก่ สถานที่ประสูติ (ลุมพินี) ตรัสรู้ (พุทธคยา) ปฐมเทศนา (सारนาถ) ปรินิพพาน (กุสินารา)

สถูปที่เมืองสาญจี ประเทศอินเดีย
เชื่อกันว่ามีที่มาจากเนินดินฝังศพสมัยโบราณ

Sanchi stupa which is believed to come from
an ancient mound in India

สุวรรณเจดีย์ วัดพระแก้ว

Suvarnachedi at Wat Phraeaeuw

The oldest votive tablet discovered in Thailand was made by terracotta in Dvaravati period back to the 7th-11th centuries or about 1,000-1,400 years ago. However, it gains popularity and has been continued until now.

รู้หรือไม่ว่า สถูปเจดีย์มีที่มาจากเนินดินฝังศพในสมัยโบราณ

คติการสร้างพระสถูปเจดีย์นั้นสันนิษฐานว่ามีลักษณะที่ดัดแปลงมาจากเนินดินฝังศพ ซึ่งเดิมใช้ฝังอัฐิธาตุของบุคคลชั้นสูง หรือผู้นำชุมชนในอินเดีย ต่อมาในราวพุทธศตวรรษที่ ๓ หรือเมื่อประมาณ ๒,๓๐๐ ปีที่แล้ว จึงได้พัฒนาเป็นที่สำหรับประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า และยังรวมถึงอัฐิธาตุของพระสงฆ์สาวก หรือใช้สำหรับเป็นเครื่องหมายแห่งสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ในพุทธศาสนา โดยเปลี่ยนวัสดุจากดินและไม้เป็นอิฐ มีการปักฉัตร และทำรั้ว (เวทิตา) ล้อมรอบกำหนดเขต แสดงความศักดิ์สิทธิ์ ตัวอย่างสถูป หรือเจดีย์สมัยแรกเริ่ม เช่น สถูปสาญจี ในประเทศอินเดีย เมื่อกาลเวลาผ่านไปเริ่มมีการประดิษฐ์ตกแต่งสถูปให้มีความงดงามยิ่งขึ้น จึงปรากฏรูปแบบเจดีย์ที่มีความหลากหลายตามดินแดนต่าง ๆ ส่วนเนินดินนั้น ได้กลายมาเป็นส่วนสำคัญของเจดีย์ ที่เรียกว่าองค์ระฆัง ฉัตรที่ปักอยู่ก็ยังคงเป็นส่วนประกอบสำคัญของเจดีย์ที่อาจกลายรูปเป็นปล้องไฉนสืบลงมาพร้อมกับการสร้างเขตแนวล้อมรอบ ซึ่งในภายหลังก็ได้มีการเพิ่มองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมอื่นๆ ลงไป

Do you know that present stupa comes from ancient mound ?

It is believed that the first stupa was modified from the mound which originally buried the bones of senior people or leaders of the community in India. In the 2nd century B.C.E. or 2,300 years ago it became to enshrine the relics of the Buddha, including the revered monks, even to mark the holy places related to Buddhism. The first form of the stupa appeared at Sanchi stupa in India. As times goes by, the stupa had been decorated more beautifully. Many kinds of stupa can be found in different regions.

พระพุทธรูปกำเนิดขึ้นครั้งแรกเมื่อใด ?
มีพุทธลักษณะเป็นเช่นไร ?

พระพุทธรูปเป็นรูปเคารพแทนพระพุทธเจ้ากำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศอินเดียราวพุทธศตวรรษที่ ๖ หรือประมาณ ๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว ตามแบบศิลปะที่เรียกว่า คันทาระ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการทำประติมากรรมรูปเทพเจ้าของชาวกรีก ทั้งนี้แต่เดิมชาวพุทธในอินเดียยังมีกลิ่นทำรูปเคารพพระพุทธเจ้าเป็นรูปมนุษย์ แต่ทำเป็นสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น รอยพระพุทธบาทบนพระอาสนะ ธรรมจักร หรือต้นโพธิ์ เมื่อชาวกรีกเข้ามาปกครองอินเดียทางตอนเหนือและหันมานับถือศาสนาพุทธจึงได้มีการทำรูปพระพุทธเจ้าเป็นประติมากรรมรูปบุคคลขึ้นตามมหาบุรุษลักษณะ แต่ยังคงความเป็นธรรมชาติคล้ายบุคคลสามัญอยู่มาก จากนั้นการทำพระพุทธรูปจึงแพร่หลายขึ้น มีการกำหนดรูปแบบให้มีความเหมือนจริง เกินมนุษย์มากขึ้น โดยนำเอามหาบุรุษลักษณะที่เชื่อว่าเป็นลักษณะของพระพุทธเจ้ามาสร้างเป็นพระพุทธรูป เช่น พระเกศามงกุฏเป็นก้นหอยเวียนขวา มีพระอุณาโลมระหว่างพระขนง พระกรรณยาวจรดพระอังสา พระรัศมีเปล่งรอบพระเศียร เป็นต้น จากนั้นดินแดนที่นับถือพุทธศาสนาจึงได้ทำพระพุทธรูปสืบต่อกันมาโดยมีพุทธลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น

พระพุทธรูปศิลปะคันทาระ อินเดีย
ต้นกำเนิดพระพุทธรูป

Gandhara Buddha style which is believed to be the
origin of Buddha image

When was the first Buddha image
appeared ? What were the image's
attributes ?

Buddha image was first appeared in the 1st century or about 2,000 years ago in India under the Gandhara art style. As ancient Indian artists were afraid to create Buddha in human figure, they presented Buddha in symbols such as lotus, throne, wheel of the law, and stupa. When Greek ruled the northern India, they turned to believe in Buddhism and created Buddha image according to characters of the idealistic great man. The attributes of the image had been changed more idealistically such as the curls of hair, a round mark in his forehead, the long ears, and a halo over his head. The details are various depending on local styles.

พระพุทธรูปทรงเครื่อง ศิลปะอยุธยา

Crowned Buddha, Ayudhaya art style

รู้หรือไม่ว่า

ความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด

ของศาสนาพราหมณ์

มีเทพเจ้าทั้ง ๓ เป็นผู้กำหนด

คติความเชื่อในศาสนาพราหมณ์* เชื่อว่าการเกิด การดับ หรือการเวียนว่ายตายเกิดของโลกขึ้นอยู่กับเทพเจ้าสูงสุด ๓ องค์ อันได้แก่ พระพรหม** ผู้สร้าง พระนารายณ์*** (พระวิษณุ) ผู้รักษา และพระอิศวร**** (พระศิวะ) ผู้ทำลาย พระพรหมทรงเป็นผู้สร้างสรรพสิ่งทั้งมวล ดังจะเห็นได้จากความเชื่อเรื่องการเกิดของคนในวรรณคดีทั้ง ๔ ของศาสนาพราหมณ์ ที่เชื่อว่าเกิดจากอวัยวะส่วนต่างๆ ของพระพรหมที่มีความสำคัญลดหลั่นกันไปจากศีรษะจรดปลายเท้า ส่วนพระนารายณ์ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้รักษาจะอวตารลงมาปราบยุคเข็ญในโลกเมื่อโลกยังคงอยู่ เรียกว่านารายณ์อวตารซึ่งมี ๑๐ ปาง ขณะที่พระอิศวรผู้เป็นเทพเจ้าสูงสุดองค์ที่ ๓ ในศาสนาพราหมณ์ ทรงเป็นผู้ทำลายที่ไม่ได้มุ่งหวังให้เกิดความพินาศ แต่ทรงทำลายเพื่อให้เกิดการแตกดับและสร้างสรรคขึ้นใหม่ (การเวียนว่ายตายเกิด) ด้วยเหตุนี้ ศิวลึงค์หรือองค์กำเนิดของเพศชายอันหมายถึงการสร้างสรรคจึงเป็นสัญลักษณ์แทนพระอิศวร และได้รับการเคารพนับถือในลัทธิที่นับถือพระอิศวรเป็นเทพเจ้าสูงสุด

* ศาสนาพราหมณ์ คือศาสนาในประเทศอินเดียที่เกิดจากการผสมผสานความเชื่อถือในเทพเจ้าที่เกี่ยวกับลมฟ้าอากาศกับสังสารวัฏหรือการเวียนว่ายตายเกิด ตั้งแต่ราว ๑,๐๐๐ ปีก่อนพุทธกาล ต่อมาศาสนาพราหมณ์ได้พัฒนาเป็นศาสนาฮินดูในราวพุทธศตวรรษที่ ๙ หรือเมื่อราว ๑,๗๐๐ ปีที่ผ่านมา โดยนับถือเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ ๓ องค์ อันได้แก่ พระพรหม พระนารายณ์ และพระอิศวร อย่างไรก็ตาม ในภาษาไทยมักเรียกรวมกันทั้งหมดว่าศาสนาพราหมณ์ ไม่แบ่งเป็นศาสนาพราหมณ์ และศาสนาฮินดู

** พระพรหม ทรงมีสี่กายเป็นสีแดง มีสี่พักตร์ มีสี่กร ทรงถือคทา หรือข้อน หรือลูกประคำ คันศร หรือหมอน้ามนต์ และคัมภีร์พระเวท ทรงหงส์เป็นพาหนะ ชายาของพระองค์คือพระสุรัสวดี เทพีแห่งความรู้

*** พระนารายณ์ ทรงมีผิวคล้ำ มีสี่กร ทรงถือสังข์ จักร คทา และดอกบัว (หมายถึงธรรมะ) ทรงครุฑเป็นพาหนะ และทรงมีพระมเหสีนามว่าพระลักษมี หรือพระศรี เทพีแห่งโชคลาภ

**** พระอิศวร ทรงเป็นเมฆาโยคี ทรงมุ่นมวยผมเป็นขมวด ทรงนุ่งหนังเสือ และถือตรีศูล ทรงโคนนทิเป็นพาหนะ ชายาของพระองค์คือพระอุมา

พระวิษณุ

Vishnu

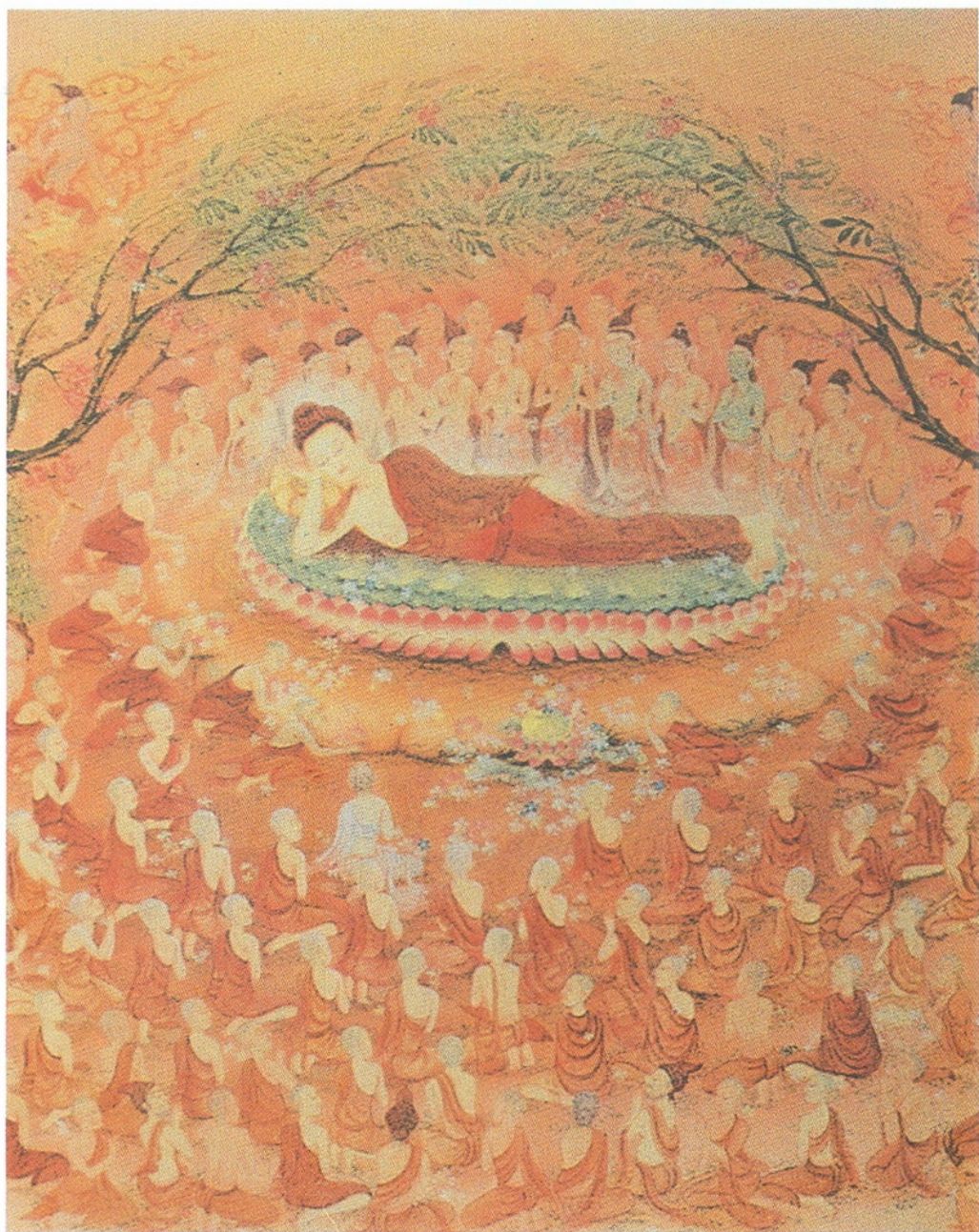
Do you believe that the world is directed by the three principal gods as Hindu belief ?

Hinduism believes that the occurrence, extinction and cycle of birth are depended on the three principal gods of Brahma, the creator, Vishnu, the protector and Shiva, the breaker. For example, the four castes among Hindus were believed to be born from Brahma's body; the highest caste comes from his head while the lowest caste comes from his feet. Vishnu or the protector would suppress the troubles when earth exists. While Shiva, the breaker, would break the world in order to regenerate it. Thus, Shivalinga or the male sex organ symbolized the creation is worshipped by a sect regarded Shiva as the highest god, called Shivaism.

พระอิศวร

Ishvara

ภาพพระพุทธองค์ได้ดับขันธปรินิพพาน

The Buddha attained nirvana

พุทธศตวรรษและคริสต์ศตวรรษ นับอย่างไร ? เริ่มต้นตั้งแต่เมื่อไร ?

การนับเวลาของชาวพุทธและชาวคริสต์แตกต่างกัน การนับเวลาของชาวพุทธเริ่มหลังจากที่พระพุทธรูปเจ้าปรินพพานไปแล้ว ๑ ปี นับเป็นพุทธศักราชที่ ๑ หรือ พ.ศ. ๑ เมื่อผ่านไป ๑๐๐ ปี ก็จะนับเป็นหนึ่งพุทธศตวรรษ* ยกตัวอย่างเช่น ในปัจจุบันเราอยู่ในพุทธศักราช ๒๕๕๐ ตรงกับช่วงกลางของพุทธศตวรรษที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๖๐๐) ขณะที่ชาวคริสต์เริ่มนับเวลาดังแต่ปีที่พระเยซูประสูติ โดยถือเอาปีที่พระเยซูประสูติคือคริสต์ศักราชที่ ๑ หรือ ค.ศ. ๑ เมื่อผ่านไป ๑๐๐ ปี ก็นับเป็นคริสต์ศตวรรษที่ ๑ (ค.ศ. ๑-๑๐๐) ปีคริสต์ศักราช ๒๐๐๖ จึงอยู่ในช่วงต้นของคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ (ค.ศ. ๒๐๐๑-๒๑๐๐) เนื่องจากศาสนาคริสต์เกิดหลังพุทธศาสนาเป็นเวลา ๕๔๓ ปี ฉะนั้นเวลาที่เราจะหาปีคริสต์ศักราชจากปีพุทธศักราช ให้นำตัวเลข ๕๔๓ ไปลบ เช่น ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ ลบด้วยจำนวนปีที่ต่างกัน ๕๔๓ ปี จะได้ปีคริสต์ศักราช ๒๐๐๗

What are the differences between Buddhist and Christian centuries ?

The date between Buddhist and Christian is different. Buddhist began to determine the date after the Buddha attained nirvana a year. As now we are in the year 2550 Buddhist Era (B.E.), it is in the mid 26th centuries B.E (2501-2600). On the contrary, Christian began to claim the date in the year the Jesus Christ was born. So, the Christ's birth year was the first year of Christian Era or Common Era (C.E.). We are now in 2007 C.E., so we are in the early 21st centuries C.E. (2001-2100). Buddhist Era took place before Christian Era 543 years, so we have to subtract 543 from the Buddhist year when we want to convert B.E. into C.E., for example, 2549-543=2006.

* ศตวรรษ คือระยะเวลา ๑๐๐ ปี

โครงกระดูกมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์
ที่บ้านนาลาว จังหวัดสุพรรณบุรี

prehistoric human skeletons at Ban Nalao,
Suphanburi province

คนไทยมาจากไหน ? อพยพมาจากจีนจริงหรือ ?

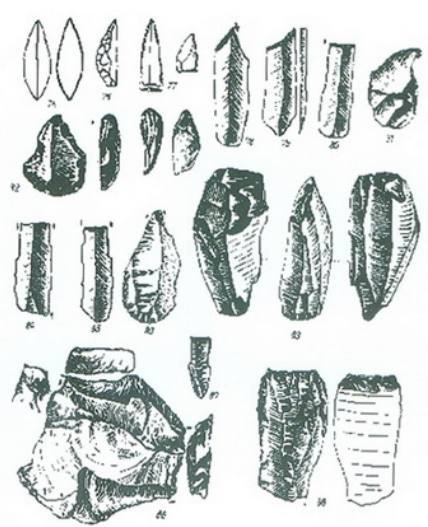
แต่ก่อนนี้เราเชื่อกันว่าคนไทยอพยพมาจากตอนใต้
ของประเทศจีน บริเวณเทือกเขาอัลไต ลงมาอยู่ ณ ดินแดน
ประเทศไทยปัจจุบัน จึงดูเหมือนว่าพื้นที่ที่เป็นประเทศไทยใน
สมัยก่อนไม่เคยมีคนอาศัยอยู่เลย แท้จริงแล้วในผืนแผ่นดินไทย
มีมนุษย์โบราณอาศัยอยู่มานานแล้ว พบหลักฐานการตั้งถิ่นฐาน
ของคนในประเทศไทยหลายแห่ง ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์*
เช่น พบเปลือกข้าวที่ถ้ำปางสูง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และที่
โนนนกทา จังหวัดขอนแก่น อายุกว่า ๗,๐๐๐ ปี พบโครงกระดูก
มนุษย์และสิ่งของในหลุมฝังศพ อายุกว่า ๔,๐๐๐ ปี ที่บ้าน

* สมัยก่อนประวัติศาสตร์เป็นชื่อสมัยหรือช่วงเวลาที่มีมนุษย์ยังไม่รู้จักใช้ตัวอักษรในการบันทึกเรื่องราวมีเพียงภาษาพูดที่ใช้สื่อความหมาย
ให้เข้าใจกันเฉพาะกลุ่ม สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ยุคใหญ่ๆ ตามเทคโนโลยีการผลิตเครื่องมือ เครื่องใช้ ได้แก่ ยุคหิน และยุคโลหะ

โนนวัด ตำบลพลสงคราม อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา พบเครื่องมือเครื่องใช้ในวัฒนธรรมบ้านเชียงที่จังหวัดอุดรธานี อายุ ๔,๐๐๐ ปี ซึ่งปัจจุบันถูกยกให้เป็นมรดกโลก หลักฐานการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์โบราณในประเทศไทยมีอยู่ทั่วทุกภูมิภาค เริ่มตั้งแต่เป็นสังคมเร่ร่อน หาของป่าล่าสัตว์ อาศัยอยู่ตามเพิงถ้ำ จากนั้นจึงตั้งถิ่นฐาน มีการทำเกษตรกรรมแลกเปลี่ยนอารยธรรมกับประเทศที่เจริญแล้ว เกิดกระบวนการสร้างวัฒนธรรมขึ้นจนกลายเป็นความรุ่งเรืองของแต่ละเมืองหรืออาณาจักร เช่น ทวารวดี ศรีวิชัย ล้านนา สุโขทัย อโยธยา กระทั่งกลายเป็นประเทศไทยทุกวันนี้

Where did Thais come from ? Did Thais really evacuate from China ?

In the past, Thais were taught to believe that they migrated from China in the area of Altai valleys. That assumption seems there were no people in the country of Thailand before the migration. In fact, humans had lived in the region for long long time. There are many evidences stating the human settlements since the prehistoric period. They may first be the group of people wandering, hunting-gathering, living in caves, then develop to settle down and do agriculture, and later exchange cultures with outsiders leading to culture processing, and finally form the empires of Dvaravati, Srivijaya, Lanna, Sukhothai, Ayutthaya, and eventually united as the present Kingdom of Thailand.

เครื่องมือหินลักษณะต่างๆ ของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์

ancient stone utensils in prehistoric period

ฐานอาคารโบราณสถานคอกช้างดิน

Khok Chang Din archaeological site.

ศาสนสถานในศาสนาพราหมณ์ที่โบราณสถานคอกช้างดิน

นอกเหนือไปจากศาสนาพุทธแล้ว เมืองโบราณอู่ทอง ซึ่งเป็นเมืองในวัฒนธรรมทวารวดียังพบร่องรอยของการนับถือศาสนาพราหมณ์ไปพร้อมๆ กับศาสนาพุทธด้วย โดยมีการแบ่งแยกพื้นที่ในการก่อสร้างศาสนสถานของแต่ละศาสนาอย่างเป็นสัดส่วน พื้นที่ในเมืองและบริเวณรอบๆ เมืองอู่ทองเป็นพื้นที่สำหรับศาสนาพุทธที่สำคัญและแพร่หลายกว่าในเวลานั้น ขณะที่พื้นที่นอกเมืองทางทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นที่ตั้งของศาสนาพราหมณ์ ดังเห็นได้จากศาสนสถานที่เราเรียกว่า “คอกช้างดิน” ซึ่งสันนิษฐานว่าใช้ในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ของศาสนาพราหมณ์ ปรากฏร่องรอยการอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์จากพื้นที่อย่างต่อเนื่องในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔ หรือเมื่อประมาณ ๑,๒๐๐-๑,๔๐๐ ปีที่ผ่านมา บริเวณดังกล่าวพบหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์มากมาย อาทิเช่น

คอกดินที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นเขื่อนเก็บน้ำหรือสระน้ำศักดิ์สิทธิ์
โบราณสถานกว่า ๒๐ แห่งที่สร้างด้วยดินและอิฐที่อาจเป็น
เทวาลัยในศาสนาพราหมณ์ มุขลึงค์พร้อมฐานโยนี เหยี่ยงเงิน
บรรจุในคนโทดินเผาที่สันนิษฐานว่าใช้ในการประกอบพิธีกรรม

Hindu sanctuaries at Khok Chang Din Archaeological Site

Apart from Buddhism architectures, Dvaravati ancient city of Uthong also placed Hindu sanctuaries at the outer. Buddhism was said to be the main religious of Uthong ancient city, so its architecture were built inside and around the city center, while the outer southwest of the city was dedicated to Hinduism known as Khok Chang Din archaeological site. The monuments are believed to have been functioned in Hindu ritual activities since the 7th-11th centuries or about 1,200-1,400 years ago.

มุขลึงค์พร้อมฐานโยนี
พบที่บริเวณโบราณสถานคอกช้างดิน

Principal linga with yoni base found
at Khok Chang Din archaeological site.

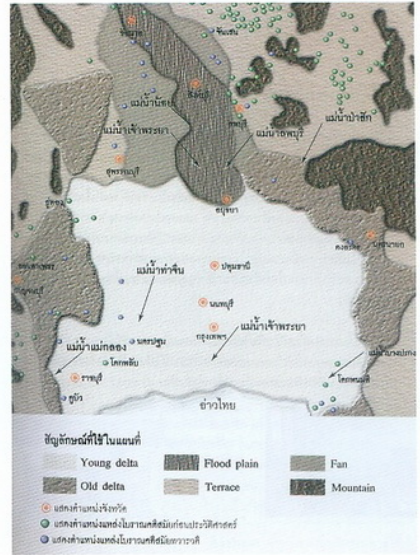

ภาพถ่ายดาวเทียมอ่าวไทยในปัจจุบัน

The present coast of Gulf of Thailand

รู้หรือไม่ว่า ข้าวไทยในอดีตกินพื้นที่สูง
กว่าชายฝั่งปัจจุบัน ขึ้นมาถึงอำเภออุทุมพร

ในอดีตเมื่อราว ๑,๐๐๐ - ๑,๕๐๐ ปีที่แล้ว แนวชายฝั่งทะเลของอ่าวไทยอยู่สูงกว่าปัจจุบันขึ้นไปทางเหนือประมาณ ๑๕๐ กิโลเมตร เริ่มจากจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี ลพบุรี สระบุรี ผ่านนครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และชลบุรี ทำให้สภาพภูมิศาสตร์ของเมืองโบราณอู่ทองในสมัยนั้นเป็นเมืองท่าชายทะเล เป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางบกและทางน้ำทางฝั่งตะวันตกของลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีลำน้ำจะเข้สามพันเชื่อมกับลำน้ำต่างๆ และด้วยเหตุที่เมืองโบราณอู่ทองอยู่ติดกับชายฝั่งทะเล ทำให้มีการแลกเปลี่ยนสินค้ากับนานาชาติ เช่น โรมัน เปอร์เซีย อินเดีย โบราณวัตถุที่เป็นหลักฐานยืนยันถึงการแลกเปลี่ยนกันทางการค้าและวัฒนธรรม เช่น ปูนปั้นรูปพ่อค้าชาวเปอร์เซีย เหยี่ยว โรมันโบราณ พระพุทธรูป และลูกปัดที่ไม่ได้มีแหล่งผลิตในประเทศไทย ฯลฯ ในเวลาต่อมาชายฝั่งทะเลเริ่มถอยห่างออกไป เนื่องจากการเปลี่ยนทางเดินของแม่น้ำ เกิดการทับถมของตะกอนแม่น้ำจนเกิดเป็นแนวชายฝั่งในปัจจุบัน ส่งผลให้เมืองอู่ทองเริ่มหมดความสำคัญ และร้างไปในที่สุด

แผนที่แสดงอ่าวไทยในอดีตและปัจจุบัน
map showing the past and present coast
of Gulf of Thailand

Do you know that the coast of Gulf of Thailand was formerly higher than the present one ?

It was actually that the former coast of Gulf of Thailand was higher than the present one around 140 kilometers since about 1,000-1,400 years ago. The ancient geological state made the ancient city of Uthong as important as the port city connected with both sea and rivers on the mainland. Such archaeological evidences found in the area include the stucco head of foreigner, ancient Roman coins, Buddha images, and imported beads. Later on, the ways of river flowing had changed and the new land was risen where is now the coast of Gulf of Thailand. The ancient city of Uthong was gradually less important and finally ruined.

พระพุทธรูป ศิลปะทวารวดี

Dvaravati Buddha

พุทธลักษณะของพระพุทธรูป ศิลปะทวารวดีเป็นเช่นไร ?

พระพุทธรูปศิลปะทวารวดีมีพุทธลักษณะที่สำคัญดังนี้
ช่วงแรกราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ หรือเมื่อประมาณ ๑,๔๐๐ ปีที่
ผ่านมา พระพุทธรูปศิลปะทวารวดี ยังคงปรากฏอิทธิพลศิลปะ
อินเดียแบบคุปตะ*และหลังคุปตะ คือ ไม่มีรัศมีบนพระเศวตมาลา
ถ้าครองจีวรห่มเฉียงก็จะไม่มีชายสังฆาฏิอยู่เหนือพระอังสาซ้าย
มีทั้งประทับนั่งขัดสมาธิราบอย่างหลวมๆ แบบศิลปะอมราวดี
ของอินเดีย หรือประทับยืนด้วยอาการตรึงังค์ (เอียงสะโพก)
และแสดงปางด้วยพระหัตถ์ขวาเพียงข้างเดียว พระหัตถ์ซ้ายยึด
ชายจีวรไว้ในพระหัตถ์ จากนั้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๕
หรือประมาณ ๑,๑๐๐-๑,๓๐๐ ปีที่ผ่านมา พระพุทธรูปศิลปะ
ทวารวดีมีลักษณะแบบพื้นเมืองมากขึ้น คือ มีขมวดพระ
เศวตมาลาใหญ่ บางครั้งมีรัศมีเป็นรูปดอกบัวตูมหรือลูกแก้วอยู่เหนือ
พระเศวตมาลาหรือพระเมาลี พระพักตร์แบน พระขนงสลักเป็น
เส้นนูนโค้งติดต่อกันเป็นรูปปีกกา พระนาสิกแบน พระโอษฐ์หนา
พระพุทธรูปนั่งยังคงประทับนั่งขัดสมาธิหลวมๆตามแบบอมราวดี
ถ้าครองจีวรห่มเฉียงมักมีชายสังฆาฏิสั้นอยู่เหนือพระอังสาซ้าย
พระพุทธรูปรุ่นสุดท้ายของวัฒนธรรมทวารวดีกำหนดอายุได้ราว
พุทธศตวรรษที่ ๑๖ หรือเมื่อประมาณ ๑,๐๐๐ ปีที่ผ่านมา
ได้รับอิทธิพลศิลปะขอมหรือศิลปะลพบุรี เช่น พระพักตร์เป็น
รูปสี่เหลี่ยม มีร่องแบ่งกลางระหว่างพระหนุ (คาง) ชายจีวรยาว
ลงมาถึงพระนาภี ปลายตัดเป็นเส้นตรง ประทับนั่งขัดสมาธิราบ

พระพุทธรูป ศิลปะคุปตะ อินเดีย

Gupta Buddha, India

What are the unique characters of Dvaravati Buddha image?

The main features of Dvaravati Buddha images can be
divided into 3 periods. The early period is dated around the 7th
century or about 1,400 years ago. The early Dvaravati Buddha
image was still inspired by Indian Gupta art with no finial above

* คุปตะ คือชื่อราชวงศ์ที่มีอำนาจปกครองทางภาคเหนือของประเทศอินเดีย ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๙-๑๑ หรือเมื่อประมาณ ๑,๕๐๐-๑,๓๐๐ ปีที่ผ่านมา และเป็นชื่อรูปแบบทางศิลปะของอินเดียที่ถือว่างดงามมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นศิลปะในพุทธศาสนานิกายมหายาน ศิลปะอินเดียในสมัยราชวงศ์คุปตะได้เข้ามามีบทบาทต่อศิลปะทวารวดีและศิลปะอื่นๆ ที่ร่วมสมัยกันในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นอย่างมาก

the head, no sanghati's tip on the left shoulder, and sitting in loose cross legs, or standing in the posture of tribhanga or triple flexion. Later in the 8th-10th centuries or about 1,100-1,300 years ago local Dvaravati Buddha image appeared with the unique features of large curls, finial on ushnisha, flat face, elbows connected, and thick lips. However, the 11th century was said to be the late Dvaravati art influenced by Kmer art.

คูเมืองโบราณขุดไว้ใช้ทำอะไร ? และมีลักษณะเป็นเช่นไร ?

นอกเหนือจากโบราณวัตถุ โบราณสถานที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเรื่องราวของมนุษย์ในอดีตแล้ว คูเมืองโบราณก็เป็นหลักฐานอีกประการหนึ่งที่สามารถบอกให้ทราบถึงลักษณะการอยู่อาศัยและสภาพความเป็นบ้านเมืองที่ผ่านมา บรรดาคูน้ำ คันดินที่อยู่รอบชุมชนและบริเวณใกล้เคียงคือสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการน้ำและการกำหนดขอบเขตของบ้านเมืองในอดีต คูน้ำคันดินอาจมีจุดประสงค์เพื่อใช้ในการอุปโภค บริโภค การเกษตร การคมนาคมทางน้ำ หรืออาจเพื่อป้องกันข้าศึกศัตรูก็ได้ ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากขนาดของคูน้ำรอบเมือง

ภาพถ่ายดาวเทียมแสดงร่องรอยแนวคันดิน
และคูเมืองโบราณโคราช จังหวัดนครราชสีมา

Aerial photograph of ancient city of Korat,
Nakhonratchasima province, showing of ancient
moat and soil dyke

และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รูปแบบของร่องรอยคูน้ำที่พบในประเทศไทยในยุคแรกมักมีลักษณะรูปทรงไม่สม่ำเสมอ เช่น เป็นรูปกลม รูปวงรี เช่น เมืองโบราณอุททอง เมืองโบราณรุ่นแรก ในวัฒนธรรมทวารวดี เมืองโบราณคูบัว จังหวัดราชบุรี เมืองนครปฐมโบราณ ส่วนในยุคหลังคูเมืองมักทำเป็นรูปสี่เหลี่ยม และมีแบบแผนมากขึ้น เช่น เมืองโบราณสุพรรณบุรี เมืองโบราณราชบุรี เมืองพิมาย เมืองสุโขทัย

What was the ancient moat for ?

What was it look like ?

Historically, a moat is as important as other archaeological evidences of artifacts or monuments. It could tell the ancient lifeways, city plan, and water management. The ancient moat might be made for consumption, agriculture, water transportation or even for protecting the enemies. The form of the early moat found in Thailand was in uncertain shapes as round or oval as can be seen at the ancient cities of Uthong, the first ancient city of Dvaravati culture, Kubua, and Nakhon Pathom, while the late moat was in pattern or rectangular such as the ancient Ratchaburi, Phimai, and Sukhothai.

คูน้ำคันดินรูปวงรีเมืองโบราณอุททอง

An oval shape of the moat of ancient Uthong

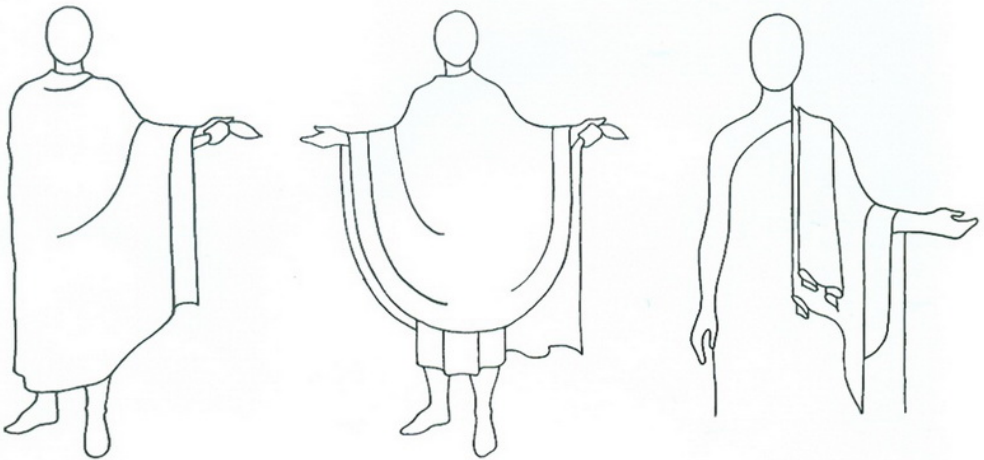
การครองจีวรของพระพุทธรูป

การครองจีวรของพระพุทธรูปและพระสงฆ์ประกอบด้วยผ้าสามชิ้น เรียกว่า “ไตรจีวร” ผ้าทั้งสามชิ้นนี้เป็นผ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ผ้าผืนแรกเรียกว่า “สบง” หรือ อันตราสก ในภาษาสันสกฤต ใช้สำหรับนุ่งท่อนล่าง พันรอบตั้งแต่บั้นเอวลงไปจนถึงข้อเท้า บางครั้งมีรัดประคดหรือเข็มขัดคาด ผ้าชิ้นที่สองเรียกว่า “จีวร” หรืออุตตราสงค์ในภาษาสันสกฤต เป็นผ้าสำหรับห่มคลุมร่างกายท่อนบน ผ้าผืนที่สามเรียกว่า สังฆาฏิ ใช้สำหรับห่มทับเหนือจีวร แต่เดิมนั้นผ้าสังฆาฏิใช้สำหรับห่มคลุมทับจีวรในยามอากาศหนาวเย็น ผ้าสังฆาฏินี้บางครั้งก็ใช้บางครั้งก็ไม่ใช้

การครองจีวรของพระพุทธรูปแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ แบบห่มคลุม ห่มผ้าคลุมปิดไหล่ทั้งสองข้าง และแบบห่มเฉียง ปล่อยให้เห็นไหล่และแขนข้างขวา ในบัญญัติพระวินัยของสงฆ์กล่าวว่า พระสงฆ์ต้องห่มผ้าคลุมไหล่ทั้งสองข้าง เมื่อเข้าเมืองหรือชุมชน ซึ่งในปัจจุบันก็เป็นธรรมเนียมปฏิบัติของสงฆ์ว่า เมื่อออกไปทำกิจธุระข้างนอกให้ครองจีวรห่มคลุม ขณะที่หากปฏิบัติกิจอยู่ภายในวัดให้ครองจีวรห่มเฉียง แต่หากต้องออกไป รุดงค์หรือจาริกแสวงบุญในป่าเขา พระสงฆ์สามารถครองได้ทั้งจีวรห่มคลุมและจีวรห่มเฉียงตามแต่สะดวก

ภาพลายเส้นแสดงการครองจีวร
ห่มคลุมและห่มเฉียง

Images of the monastic dress in covering and open
modes. (ภาพลายเส้นจากหนังสือ The Sculpture of Siam)

การห่มจีวรที่เก่าที่สุดที่พบในประเทศไทย คือประติมากรรมดินเผา รูปภิกษุสาวก ๓ รูป พบที่เมืองโบราณอุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร อำเภอกุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี ลักษณะห่มจีวรเรียกว่า ครองจีวรห่มคลุม ชายจีวรเป็นริ้ว ซึ่งเป็นลักษณะการห่มจีวรแบบอินเดีย ศิลปะอมราวดี มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๗-๘ หรือเมื่อ ๑,๗๐๐-๑,๙๐๐ ปีที่แล้ว แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางพระพุทธศาสนา ระหว่างเมืองโบราณอุทุมพรกับอินเดียสมัยอมราวดี ทั้งยังแสดงให้เห็นว่าพระสงฆ์ในเมืองอุทุมพรเวลานั้น น่าจะห่มจีวรในลักษณะเดียวกันนี้

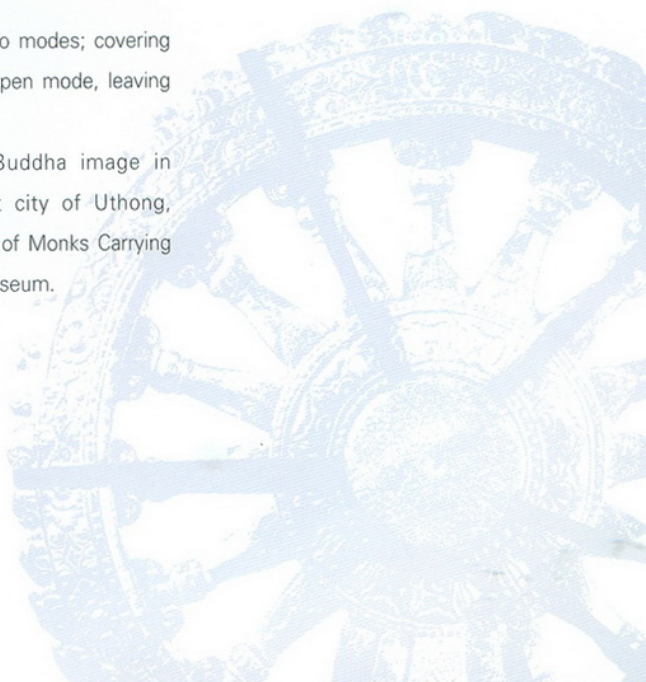
ประติมากรรมดินเผา รูปภิกษุสาวก ๓ รูป
Terracotta of monks carrying bowls showing the monastic dress.

The Monastic Dress

The Buddha image and present monks are normally wearing “Three Garments” called “Tricivara”. Each garment is in rectangular. The first piece of cloth is called sabong (antaravasaka) which is the undercloth worn around the waist and secured by a knot in front. The second one is the robe or uttarasanga in Sanskrit. It is for covering the upper body. The shawl or sanghati is the last garment worn as a cloak over the robe in cool weather.

The Buddha’s dress is shown in two modes; covering mode, draped around both shoulders, and open mode, leaving right shoulder and arm bare.

The oldest monastic dress in Buddha image in Thailand was discovered at the ancient city of Uthong, Suphanburi province which is the terracotta of Monks Carrying Bowls now collected at Uthong National Museum.

นิยามศัพท์ก่อนเข้าชม

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทONG

๑. วัฒนธรรม

เป็นสิ่งที่มนุษย์คิด ประดิษฐ์ สร้างสรรค์ขึ้น มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต พฤติกรรม การดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมนั้นทุกเรื่องทำให้สังคมมีความเจริญรุ่งเรืองเป็นระเบียบเรียบร้อย สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุหรือรูปธรรม เป็นวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ อันได้แก่ วัตถุสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือ วัฒนธรรมทางด้านจิตใจหรือนามธรรม ไม่สามารถจับต้องได้ แต่มีคุณค่าทางด้านจิตใจ เช่น คติความเชื่อ ศาสนา จริยธรรม กฎหมาย เป็นต้น ซึ่งแต่ละสังคมย่อมมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดให้กันได้จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง และสามารถถ่ายทอดจากสังคมหนึ่งไปอีกสังคมหนึ่งได้ และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

๒. สมัยก่อนประวัติศาสตร์

เป็นชื่อสมัยหรือช่วงเวลาที่มีมนุษย์ยังไม่รู้จักใช้ตัวอักษร ในการบันทึกเรื่องราวมีเพียงภาษาพูดที่ใช้สื่อความหมายให้เข้าใจกันเฉพาะกลุ่ม สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ยุคใหญ่ๆ ตามเทคโนโลยีการผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ ได้แก่ ยุคหิน และยุคโลหะ

๓. สมัยประวัติศาสตร์

หมายถึงสมัยหรือช่วงเวลาช่วงเวลาที่มนุษย์รู้จักใช้ตัวอักษรจดบันทึกเรื่องราวต่างๆ เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ละสังคมในโลกเริ่มรู้จักใช้ตัวอักษรหรือเริ่มมีการจดบันทึกเรื่องราวต่างๆ ไม่พร้อมกัน เพราะฉะนั้นการเข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์ของแต่ละสังคมจะช้าเร็วต่างกันไปด้วย สำหรับประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สมัยประวัติศาสตร์เริ่มขึ้นเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๒ หรือประมาณ ๑,๕๐๐ ปีที่ผ่านมา โดยพิจารณาจากตัวอักษรที่มีการใช้แพร่หลายอยู่ใน

ช่วงระยะเวลาดังกล่าว คือตัวอักษรปัลลวะอันมีที่มาจาก
ตอนใต้ของประเทศอินเดีย

๔. โบราณสถาน

หมายถึงสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่มีอายุเก่าแก่ มีประวัติความเป็นมาและลักษณะการก่อสร้างที่มีคุณค่าทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เช่น วัด วัง โบสถ์ วิหาร เจดีย์ เป็นต้น

๕. โบราณวัตถุ

หมายถึงวัตถุสิ่งของที่มีอายุเก่าแก่ และมีคุณค่าทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ รวมทั้งชิ้นส่วนของโบราณสถาน ซากพิช ซากสัตว์ เช่น พระพุทธรูป เทวรูป ศิลาวารึก โครงกระดูกมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เป็นต้น

๖. ประติมากรรม

คืองานศิลปะประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการแกะสลักหิน ไม้ การหล่อโลหะ เพื่อให้เป็นรูปร่างหรือลวดลายต่างๆ ทั้งนี้รวมถึงการทำปูนปั้นไว้ประดับตกแต่งสถาปัตยกรรมด้วย งานศิลปะในสมัยก่อนนั้นล้วนทำขึ้นเนื่องในคติความเชื่อทางศาสนาแทบทั้งสิ้น

๗. ลวดลายปูนปั้น

ปูนปั้นเป็นเทคนิคของช่างในการประดับตกแต่งอาคาร โดยการใช้ปูนซึ่งมีสูตรและส่วนผสมต่างกันออกไปมาปั้นให้เป็นลวดลายหรือรูปร่างต่างๆ แล้วนำไปประดับตกแต่งบนตัวสถาปัตยกรรม ซึ่งใช้ปูนสูตรโบราณโดยผสมวัสดุอื่นๆ เพื่อป้องกันปูนหลุดและแตกร้าว ได้แก่ ทราย เส้นใยต่างๆ ฟางข้าว หญ้าแห้ง เปลือกไม้ทุบ ในบางแห่งได้ผสมกาวหนัควาย น้ำอ้อย และกล้วยน้ำว้าสุกรวมไปด้วย

๘. พุทธศตวรรษ

คือการนับเวลาของชาวพุทธ เริ่มหลังจากที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ๑ ปี เป็นพุทธศักราช ๑ (พ.ศ. ๑) และเมื่อผ่านไปหนึ่งร้อยปีก็จะนับเป็นหนึ่งพุทธศตวรรษ เช่น พุทธศตวรรษที่ ๑๒ คือช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ. ๑๑๐๑-๑๒๐๐ สำหรับในปัจจุบันจัดอยู่ในช่วงกลางของพุทธศตวรรษที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๖๐๐)

๙. คริสต์ศตวรรษ

คือการนับเวลาของชาวคริสต์โดยเริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูประสูติ เริ่มจากคริสต์ศักราช ๑ (ค.ศ. ๑) เมื่อผ่านไป ๑๐๐ ปี ก็นับเป็นคริสต์ศตวรรษที่ ๑ (ค.ศ. ๑-๑๐๐) ตัวอย่างเช่น คริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ จะเริ่มนับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๐๑-๒๐๐๐ ดังนั้นปัจจุบัน (ค.ศ. ๒๐๐๗) จึงอยู่ในช่วงต้นของคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑

๑๐. ไศวนิกาย

คือชื่อนิกายหรือลัทธิหนึ่งของศาสนาพราหมณ์ นับถือพระอิศวร (พระศิวะ) เป็นเทพเจ้าสูงสุดในลัทธินั้น พระอิศวรทรงเป็นเทพในตรีมูรติของศาสนาพราหมณ์ในฐานะเทพผู้ทำลาย (เป็นการทำลายแล้วสร้างขึ้นใหม่หรือการเวียนว่ายตายเกิด) มีศิวลिंगใช้เป็นสัญลักษณ์แทนพระองค์อันหมายถึงการสร้างสรรค พระองค์มีลักษณะเป็นมหาโยคีหรือฤาษี (นักบวช) ทรงมุ่นมวยผมเป็นทิวาและทัดจันทร์เสี้ยว ทรงนั่งหงายและมีนาคเป็นสังวาล มีอาวุธคือตรีศูล (สามง่าม) มีชื่อยาคือพระอุมา และทรงโคหนทิเป็นพาหนะ

๑๑. ไวษณพนิกาย

คือชื่อนิกายหรือลัทธิหนึ่งของศาสนาพราหมณ์ที่มีพระนารายณ์ (พระวิष्ณู) เป็นเทพเจ้าสูงสุด ทรงเป็นเทพในตรีมูรติของศาสนาพราหมณ์ในฐานะเทพผู้รักษา เมื่อใดที่โลกเกิดมียุคเข็ญ พระนารายณ์จะอวตารลงมาปราบยุคเข็ญนั้น ซึ่งเรียกว่านารายณ์อวตาร มีอยู่ทั้งหมด ๑๐ ปาง (ศาสนาพราหมณ์ลัทธิไวษณพนิกาย ได้จัดให้พระพุทธเจ้าเป็นอวตารปางหนึ่งของพระนารายณ์ด้วย โดยอยู่ในปางที่ ๙) พระนารายณ์ทรงมีผิวคล้ำ ๔ กร ทรงถือจักร สังข์ คทา และดอกบัวไว้ในพระหัตถ์แต่ละข้าง ทรงครุฑเป็นพาหนะ และมีชื่อยาคือพระลักษมี (เทพีแห่งโชคลาภ)

๑๒. เถรวาท (หินยาน)

นิกายหนึ่งของพุทธศาสนา ถือกันว่าเป็นนิกายที่ปฏิบัติตามหลักคำสอนดั้งเดิมของพระพุทธองค์ ใช้ภาษาบาลีเป็นภาษาหลักในการถ่ายทอดพระธรรมคำสอน นับถือพระศรีศากย

มุนี (นามหนึ่งของพระพุทธองค์) เป็นพระพุทธเจ้าแต่เพียงพระองค์เดียว ซึ่งพระพุทธเจ้าของเถรวาทเป็นเพียงมนุษย์ธรรมดา ไม่มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ใดๆ ทั้งสิ้น เป็นเพียงผู้ค้นพบหลักธรรมที่เป็นสัจธรรม แล้วนำหลักธรรมนั้นมาเผยแผ่สู่พุทธศาสนิกชนให้ปฏิบัติตาม และไม่นับถือพระโพธิสัตว์ของมหายาน ปัจจุบันนิยานี้นับถือกันอยู่ในประเทศศรีลังกา พม่า ไทย ลาว และกัมพูชา

๑๓. อาจารย์ยวาท (มหายาน)

นิยานีหนึ่งของพุทธศาสนา ได้แยกออกมาตั้งเป็นนิยานจากการทำสังคายนาพระไตรปิฎก เมื่อราวพุทธศตวรรษที่ ๖-๗ คำว่า “มหายาน” แปลว่า ยานอันกว้างใหญ่สามารถขนผู้ที่นับถือข้ามห้วงแห่งสังสารวัฏ (การเวียนว่ายตายเกิด) ไปได้เป็นจำนวนมาก ตรงกันข้ามกับ “หินยาน” หมายถึงยานอันคับแคบ ซึ่งผู้นับถือพุทธศาสนานิกายมหายานใช้ติเตียนพุทธศาสนานิกายเถรวาท เพราะไปได้เฉพาะตนเท่านั้น พุทธศาสนิกชนมหายานนับถือพระโพธิสัตว์ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเชื่อว่าพระโพธิสัตว์จะคอยปกป้องคุ้มครองผู้ที่นับถือพุทธศาสนามหายาน และจะนำผู้นับถือเหล่านี้ไปสู่สวรรค์หรือนิพพานพร้อมกับพระองค์ พระโพธิสัตว์องค์ที่มีผู้นับถือมากที่สุดในยุคปัจจุบัน (ภัทรกาลป) คือพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร เป็นพระโพธิสัตว์แห่งความเมตตากรุณา ในประเทศจีนพระองค์อยู่ในรูปของสตรีเพศ เรียกว่า “เจ้าแม่กวนอิม” ส่วนในประเทศญี่ปุ่นอยู่ในรูปของบุรุษเพศ เรียกว่า “กวันนอน”

๑๔. บาลี

เป็นภาษาที่ถือกำเนิดขึ้นในประเทศอินเดีย แคว้นมคธ ใช้ในพุทธศาสนานิกายเถรวาท (หินยาน)

๑๕. สันสกฤต

เป็นภาษาที่ถือกำเนิดขึ้นและใช้กันทั่วไปในประเทศอินเดีย และใช้ในพุทธศาสนานิกายมหายานด้วย

๑๖. ปาง (พระพุทธรูป)

ตรงกับคำในภาษาสันสกฤตว่า มุทรา ซึ่งหมายถึงกิริยาท่าทางของประติมากรรมรูปเคารพที่แสดงออกด้วยมือ รวม

ทั้งส่วนต่างๆ ของร่างกาย โดยมากใช้กับพระพุทธรูป เช่น ปางสมาธิ ปางมารวิชัย ปางประทานพร ปางลีลา เป็นต้น

๑๗. ชาดก

คือเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้าก่อนการกำเนิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ที่กล่าวไว้ในคัมภีร์ทางพุทธศาสนาเถรวาทมีทั้งหมด ๕๕๐ ชาติ ชาดกแต่ละเรื่องมีชื่อตามตัวเอกของเรื่องที่สำคัญที่สุดคือ ๑๐ ชาติสุดท้ายหรือทศชาติ ซึ่งทรงบำเพ็ญทศบารมี

๑๘. สำริด

คือโลหะผสมชนิดหนึ่ง ที่มีความคงทนแข็งแรง สีสคล้ายทอง เกิดจากการนำเอาทองแดงและดีบุกมาเป็นส่วนผสมหลัก ซึ่งอาจมีโลหะอื่นๆ รวมอยู่ด้วย ในทางโบราณคดีใช้เป็นชื่อเรียกแทนยุคสมัยย่อยในวัฒนธรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในช่วงที่มีการนำโลหะมาใช้ทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ มีอายุประมาณ ๒,๕๐๐-๔,๐๐๐ ปีมาแล้ว

๑๙. อาหรับ, เปอร์เซีย

หมายถึงดินแดนที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของทวีปเอเชีย หรือในแถบตะวันออกกลาง ซึ่งปัจจุบันเป็นพื้นที่ของกลุ่มประชากรที่นับถือศาสนาอิสลาม

๒๐. โรมัน

หมายถึงอาณาจักรโรมัน มีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี พวกโรมันได้สร้างสมความเจริญมาอย่างยาวนานนับพันปี ตั้งแต่ระยะเวลาในช่วง ๕๐๐ ปี ก่อนคริสต์ศักราช-คริสต์ศตวรรษที่ ๕ หรือประมาณ ๒,๕๐๐-๑,๕๐๐ ปีมาแล้ว โดยแบ่งเป็น ๒ ยุคสมัยใหญ่ๆ คือ สมัยสาธารณรัฐ และสมัยจักรวรรดิ ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๒ หรือประมาณพุทธศตวรรษที่ ๘ เป็นยุคที่อาณาจักรโรมันมีความเจริญสูงสุด มีการสร้างสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่มากมาย อาทิ ทำเรือ ถนนที่อาบน้ำสาธารณะ อนุสาวรีย์ ประติมากรรม วิหารที่ประทับของเทพเจ้า เป็นต้น และยังสามารถรบชนะชนชาติต่างๆ ทำให้ขยายอาณาเขตออกไปได้อย่างกว้างขวาง จนจรดอ่าวเปอร์เซีย

และบริเวณทะเลสาบแคสเปียน อีกทั้งในช่วงระยะเวลานี้หรืออาจจะก่อนหน้านี้เล็กน้อย ชาวโรมันคงได้มีโอกาสเดินทางไปติดต่อค้าขายแลกเปลี่ยนยังดินแดนที่อยู่ห่างไกลออกไปในดินแดนชมพูทวีป นอกเหนือจากแถบตะวันออกกลาง ซึ่งก็คือประเทศอินเดียปัจจุบันด้วย แต่เมื่อมาถึงราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๓ อาณาจักรโรมันเริ่มตกอยู่ในความเสื่อม จนกระทั่งราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๔ จักรวรรดิโรมันได้ถูกแบ่งแยกออกเป็น ๒ ส่วนคือ โรมันตะวันตก มีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงโรม และโรมันตะวันออก มีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงคอนสแตนติโนเปิล ปัจจุบันอยู่ในประเทศตุรกี และในท้ายที่สุดพวกอานารยชนป่าเถื่อนเข้าโจมตีและปล้นสะดมกรุงโรม จนทำให้จักรวรรดิโรมันล่มสลายลงในราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๕

๒๑. อมราวดี

เป็นชื่อเมืองที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศอินเดียในลุ่มแม่น้ำกฤษณาและใช้แทนรูปแบบทางศิลปะของอินเดียที่มีอายุตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ ๗-๙ ซึ่งเป็นศิลปะในพุทธศาสนา ได้ปรากฏอิทธิพลของศิลปะอินเดียแบบอมราวดีในพื้นที่หลายๆ แห่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่นที่เมืองโบราณอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เมืองอวกแก้วทางตอนใต้ของประเทศเวียดนาม เป็นต้น

๒๒. ศุปตะ

เป็นชื่อราชวงศ์ที่มีอำนาจปกครองทางภาคเหนือของประเทศอินเดีย ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๙-๑๑ และเป็นชื่อรูปแบบทางศิลปะของอินเดียที่ถาวรดงามมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นศิลปะในพุทธศาสนานิกายมหายาน ศิลปะอินเดียในสมัยราชวงศ์ศุปตะได้เข้ามามีบทบาทต่อศิลปะทวารวดีและศิลปะอื่นๆ ที่ร่วมสมัยกันในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นอย่างมาก

๒๓. ปัลลวะ

เป็นชื่อราชวงศ์ทางภาคใต้ของประเทศอินเดีย มีอำนาจตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ ๙-๑๕ มีราชธานีอยู่ที่เมืองกาญจิปุรัมทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศอินเดีย เป็นราชวงศ์ที่

ให้การอุปถัมภ์ศาสนาพราหมณ์ ตัวอักษรที่ใช้กันอยู่ในราชวงศ์นี้ รวมถึงใช้ในราชวงศ์อื่นๆ ทางภาคใต้ของประเทศอินเดียด้วย นั้นได้เข้ามามีบทบาทต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งรูปแบบศิลปะก็ได้เข้าไปมีอิทธิพลต่อการทำรูปเคารพในศาสนาพราหมณ์ยุคแรกเริ่มประวัติศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย ดังได้พบเทวรูปพระนารายณ์ในประเทศ กัมพูชา และในประเทศไทย เช่นที่เมืองโบราณศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี เมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา เป็นต้น

๒๔. ปาละ

คือชื่อราชวงศ์หนึ่งของอินเดีย ที่ปกครองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในบริเวณแคว้นพิหาร และเบงกอล มีอายุอยู่ในช่วงระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๔-๑๗ ศูนย์กลางอยู่ที่มหาวิทยาลัยนาลันทา ปาละ เป็นราชวงศ์ที่ให้การอุปถัมภ์พุทธศาสนานิกายมหายาน แบบตันตระ ซึ่งนิยมใช้เวทมนตร์คาถาเป็นอย่างมาก

๒๕. สุวรรณภูมิ

แปลตามตัวได้ว่าดินแดนแห่งทอง สันนิษฐานว่าเป็นดินแดนที่อยู่ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันประกอบด้วย ไทย พม่า กัมพูชา ลาว เวียดนาม มลายู สิงคโปร์ และชาวบริเวณนี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นดินแดนที่มั่งคั่ง และมีความอุดมสมบูรณ์มาก ในวรรณกรรมทางด้านศาสนาของอินเดีย (ทั้งพุทธ พราหมณ์ และเชน) อาทิ มหาภารตรามายณะ คัมภีร์ปุราณะ มลिनทปัญหา คัมภีร์มหานิทเทศ รวมทั้งชาดกต่างๆ เช่น มหาชนกชาดกได้กล่าวถึงนักเดินเรือและพ่อค้าชาวอินเดียที่เดินทางเข้ามาติดต่อค้าขายในดินแดนสุวรรณภูมิหรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงต้นพุทธกาลราว ๒,๕๐๐ ปีมาแล้ว เพื่อหวังความร่ำรวยจากการค้า จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบในประเทศอินเดียและในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่าการติดต่อค้าขายแลกเปลี่ยนระหว่างอินเดียกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น เริ่มปรากฏขึ้นเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ ๓-๔ ในสมัยราชวงศ์โมริยะ ราว ๒,๒๐๐-๒,๓๐๐ ปีมาแล้ว และมากขึ้นในช่วงราชวงศ์กุษาณะ-คุปตะ ราวพุทธศตวรรษที่ ๕-๙ ซึ่ง

เป็นช่วงเวลาที่ยินเดียติดต่อค้าขายกับโรมัน โดยพบหลักฐานสินค้านำเข้าจำพวกลูกปัดหินและแก้ว อันมีแหล่งผลิตอยู่ในประเทศอินเดียและแถบเมดิเตอร์เรเนียน (โรมัน) ที่พบจากแหล่งโบราณคดีบ้านเก่า แหล่งโบราณคดีบ้านคอนตาเพชร จังหวัดกาญจนบุรี และที่เมืองโบราณอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นต้น

๒๖. ทวารวดี

เป็นชื่อยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ยุคแรกในประเทศไทย มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๖ เจริญขึ้นในเขตภาคกลาง และแพร่หลายสู่ภูมิภาคอื่นๆ จัดเป็นวัฒนธรรมและศิลปกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องในคติทางพุทธศาสนาเถรวาท โดยในระยะแรกรับเอารูปแบบศิลปะจากศิลปะอินเดียสมัยคุปตะและหลังคุปตะต่อมามีลักษณะเป็นของตนเองมากขึ้น เรียกว่า “แบบพื้นเมือง” ในช่วงปลายได้รับอิทธิพลของศิลปะขอม (ศิลปะลพบุรี) จากอาณาจักรเขมรโบราณ

๒๗. เมืองโบราณอู่ทอง

เป็นเมืองโบราณในวัฒนธรรมทวารวดี อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๖ ตั้งอยู่ในเขตอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ตัวเมืองล้อมรอบด้วยคูน้ำและคันดิน มีศาสนสถานทางพุทธศาสนาตั้งอยู่ภายในและภายนอกเมือง จัดเป็นเมืองโบราณแห่งหนึ่งในสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ที่เจริญขึ้นจากการติดต่อค้าขายกับชุมชนภายนอก โดยเฉพาะอินเดีย และมีพัฒนาการทางสังคมที่ก้าวหน้า เช่น การใช้ตัวอักษรและภาษา การใช้ระบบเงินตราแลกเปลี่ยนสินค้า ระบบการปกครอง คติความเชื่อทางศาสนา รวมไปถึงความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ฯลฯ

๒๘. สถาปัตยกรรม

เป็นคำในภาษาสันสกฤต (ภาษาอินเดียตระกูลหนึ่ง) หมายถึงสิ่งก่อสร้างในพุทธศาสนา สันนิษฐานว่ามีที่มาจากเนินดินฝังศพ ต่อมาได้พัฒนาโดยก่อฐานล้อมรอบเนินดิน ตัวเนินดินจึงกลายเป็นส่วนกลางหรือที่เรียกว่าองค์ระฆัง บนเนินดินตั้งแท่นมีฉัตรหรือร่มปักอยู่บนยอด เพื่อแสดงว่า

เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เดิมใช้ฝังอัฐิธาตุของผู้ที่ตายไปแล้วในประเทศอินเดีย เมื่อราวพุทธศตวรรษที่ ๓-๖ เนินดินฝังศพนี้ได้เปลี่ยนจากการก่อสร้างด้วยดินและไม้มาเป็นอิฐหรือหินอันเป็นวัสดุที่คงทนถาวรแทน และใช้สำหรับบรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า อัฐิธาตุของพระสงฆ์สาวก หรือใช้สำหรับเป็นเครื่องหมายแห่งสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในพระพุทธศาสนา เช่น สถานที่ประสูติ ตรัสรู้ ประทานปฐมเทศนา และปรินิพพาน

๒๙. เจดีย์

มาจากคำในภาษาสันสกฤตว่า ไฉติยะ และคำในภาษาบาลีว่า เจติยะ ความหมายดั้งเดิมแปลว่าสิ่งที่ควรเคารพบูชา แต่คนไทยเราเอามาใช้ในความหมายแบบเดียวกับคำว่าสถูป

๓๐. วิหาร

ตามศัพท์เดิมหมายถึงที่อยู่ของสงฆ์ แต่ปัจจุบันนี้หมายถึงอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่ตั้งอยู่ภายในวัดซึ่งประดิษฐานพระพุทธรูป และเป็นสถานที่พุทธศาสนิกชนมาทำบุญกัน ส่วนที่อยู่ของสงฆ์ในปัจจุบันเรียกว่ากุฏิ

๓๑. พระพุทธรูป

คือ รูปเคารพ ที่ทำขึ้นเพื่อแทนองค์พระพุทธเจ้า กำเนิดขึ้นครั้งแรกในประเทศอินเดีย ราวพุทธศตวรรษที่ ๖ ทั้งนี้ช่างมักสร้างพระพุทธรูปขึ้นตามลักษณะมหาบุรุษ ๓๒ ประการ

๓๒. พระพิมพ์

รูปพระพุทธเจ้าขนาดเล็กเกิดจากการทำพิมพ์ โดยมีแม่พิมพ์เป็นตัวแบบ ส่วนวัสดุที่ใช้ทำพระพิมพ์นั้นอาจใช้วิธีหล่อโลหะ หรือนำดินมากดประทับลงในแม่พิมพ์ก็ได้ แล้วนำไปเผา คัดดั้งเดิมของการทำพระพิมพ์นั้น เพื่อเป็นที่ระลึกจากการเดินทางไปนมัสการสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล ในประเทศอินเดีย อันได้แก่ สถานที่ประสูติ (สวนลุมพินี) ตรัสรู้ (พุทธคยา) ปฐมเทศนา (สารนาถ) และปรินิพพาน (เมืองกุสินารา) ทั้งนี้ ปัจจุบันพระพิมพ์บางครั้งมีผู้นิยมเรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า “พระเครื่อง”

๓๓. พระไพสิษฐ์

พระไพสิษฐ์ในพุทธศาสนานิกายเถรวาท (หินยาน) มีความหมาย ๒ ประการ คืออดีตชาติของพระพุทธเจ้าก่อนการประสูติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ซึ่งปรากฏอยู่ในชาดกต่างๆ และชาติปัจจุบันของพระพุทธองค์ในขณะที่มีฐานะเป็นเจ้าชายสิทธัตถะก่อนการตรัสรู้ แต่ในพุทธศาสนานิกายมหายานกลับเชื่อว่าพระไพสิษฐ์มีอยู่เป็นจำนวนมาก ทุกพระองค์ล้วนแต่ทรงฤทธิ์และอำนาจ เป็นผู้ตรัสรู้แล้วแต่ยังไม่นิพพาน จะอยู่คอยปกปักรักษาคุ้มครองและช่วยเหลือผู้ที่นับถือพุทธศาสนานิกายมหายาน รวมทั้งนำผู้ที่เคารพนับถือเหล่านั้นไปสู่สวรรค์หรือนิพพานพร้อมกับพระองค์

๓๔. พระไพสิษฐ์อวโลกิเตศวร

คำว่า “อวโลกิเตศวร” แปลว่า “พระผู้มองลงต่ำ” หรือ “พระผู้มีแสงสว่าง” พระไพสิษฐ์องค์นี้ทรงเป็นพระไพสิษฐ์แห่งความเมตตากรุณา และเป็นผู้คุ้มครองช่วยเหลือผู้ที่นับถือพุทธศาสนานิกายมหายาน พระองค์จึงได้รับการนับถืออย่างมากจากพุทธศาสนิกชนนิกายมหายาน ทรงมีหลายพระนาม เช่น อวโลกิตะ ปัทมปาณี โลเกศวร โลกนาถ มหากรุณา ฯลฯ ทรงมีชายาชื่อว่า นางตารา สัญลักษณ์สำคัญที่ทำให้ทราบว่าเป็นรูปเคารพของพระไพสิษฐ์อวโลกิเตศวร คือ รูปพระพุทธรูปประทับนั่งปางสมาธิ บนมวยพระเกศาเหนือศิวภรณ์ (เครื่องประดับศีรษะ) หรือพระอมิตาภะ ถือเป็นพระไพสิษฐ์ประจำกัลป์ (ช่วงเวลา) ปัจจุบัน หรือภัทรกัลป์

๓๕. พระไพสิษฐ์ศรีอาริยมตไตรย

คือพระไพสิษฐ์ที่จะลงมาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต หรือที่เรียกว่าพระอนาคตพุทธเจ้า มีสัญลักษณ์ที่สำคัญคือรูปสลักบนมวยพระเกศาเหนือศิวภรณ์ (เครื่องประดับศีรษะ)

๓๖. ธรรมจักร

ประติมากรรมรูปวงกลม ลักษณะคล้ายล้อเกวียน ประกอบด้วยซี่ล้อและดุมเกวียน นิยมสลักจากหินเป็นประติมากรรมลอยตัว ใช้แทนพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธ

เจ้าในศาสนาพุทธ ถ้าประกอบด้วย กวางหมอบ หมายถึงการ แสดงปฐมเทศนาของพระพุทธเจ้า ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี ประเทศอินเดีย การทำรูปธรรมจักรถือเป็นคติ ดั้งเดิมของอินเดียก่อนที่จะมีการสร้างพระพุทธรูป ซึ่งช่วงอินเดีย ในสมัยโบราณ (ราวพุทธศตวรรษที่ ๓-๖) ยังไม่กล้าที่จะสร้างรูป เคารพของพระพุทธเจ้าให้อยู่ในรูปมนุษย์ จึงทำเป็นเพียง สัญลักษณ์แทนรูปพระพุทธองค์ เช่น สัญลักษณ์รูปดอกบัว หมายถึง ปางประสูติ รูปบัลลังก์ภายใต้ต้นโพธิ์หมายถึงปาง ตรัสรู้ รูปธรรมจักร หมายถึงปางปฐมเทศนา หรือการ ประกาศพระพุทธศาสนา (การหมุนให้ล้อรถแห่งพระธรรม เคลื่อนที่ไป) และรูปสตุป หมายถึงปางปรินิพพาน สำหรับ ศิลปะทวารวดี ที่พบในบริเวณภาคกลางของประเทศไทยนั้น มักพบประติมากรรมรูปธรรมจักรลอยตัวคู่กับประติมากรรมรูป กวางหมอบอยู่เสมอ แสดงถึงการทำตามคติเดิมในประเทศ อินเดียสมัยโบราณ อย่างไรก็ตามลวดลายบนธรรมจักรที่พบใน ศิลปะทวารวดีเป็นลวดลายที่มีอายุอยู่ในรุ่นหลัง คือเมื่อ ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๙-๑๑ ซึ่งตรงกับสมัยราชวงศ์คุปตะ ของอินเดีย

๓๗. เทวรูป

คือรูปเคารพหรือสิ่งที่สมมติขึ้นเพื่อแทนองค์เทพเจ้า ต่างๆ ในศาสนาพราหมณ์ เช่น ศิวลึงค์ สัญลักษณ์แทนองค์ พระศิวะ รูปพระนารายณ์สี่กร รูปพระพรหม เป็นต้น

๓๘. ตรีมูรติ

หมายถึง การรวมภาคของพระผู้เป็นเจ้า ๓ องค์ ของศาสนาฮินดู (ศาสนาพราหมณ์) ได้แก่ พระพรหมผู้สร้าง พระ นารายณ์ (พระวิษณุ) ผู้รักษา และพระอิศวร (พระศิวะ) ผู้ทำลาย

๓๙. ศิวลึงค์

ประติมากรรมที่สร้างขึ้นให้มีลักษณะคล้ายอวัยวะ เพศชาย ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนพระอิศวร (พระศิวะ) อันเป็น เทพเจ้าองค์สำคัญของศาสนาฮินดู ลัทธิไศวนิกาย มีความ หมายถึงการสร้างสรรค์ ความมั่งคั่ง ความเจริญรุ่งเรือง ในบาง

ครั้งยังหมายถึงตรีมูรติด้วย การทำประติมากรรมรูปศิวลึงค์ในศิลปะขอม มักมีการแบ่งสัดส่วนของศิวลึงค์ออกเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนสี่เหลี่ยมที่อยู่เบื้องล่างเรียกว่าพรหมภาค หมายถึงพระพรหม ส่วนกลางที่เป็นแปดเหลี่ยมเรียกว่าวิษณุภาค หมายถึงพระนารายณ์ และส่วนยอดบนสุดเป็นรูปทรงกระบอกปลายมนเรียกว่ารุทภาค หมายถึงพระอิศวร โดยทั่วไปทั้งสามส่วนมักมีความสูงเท่ากัน และได้ตั้งอยู่บนฐานรองรับที่มีร่องให้น้ำมนต์ไหลผ่านซึ่งเรียกว่า “โยนี”

๔๐. ขวานหิน

เป็นชื่อเรียกกลุ่มเครื่องมือหิน ลักษณะคล้ายขวานที่ทำขึ้นในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เพื่อประโยชน์ใช้สอยต่างๆ เช่น สับตัด แลเนื้อ หรือขุดดิน ฯลฯ ขวานหินมีหลายรูปแบบสามารถจำแนกออกได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ ขวานหินกะเทาะ มีลักษณะเป็นเครื่องมือหินที่มีรอยกะเทาะแบบหยาบๆ พอให้ใช้งานได้ จัดอยู่ในยุคหินเก่า ประมาณ ๕๐,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ ปีมาแล้ว และยุคหินกลาง ประมาณ ๑๐,๐๐๐-๖,๐๐๐ ปีมาแล้ว และขวานหินขัด เป็นเครื่องมือหินที่มีการขัดฝนอย่างประณีตสวยงาม เริ่มใช้ยุคหินใหม่ ประมาณ ๖,๐๐๐-๔,๐๐๐ ปีมาแล้ว ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มนุษย์มีการตั้งถิ่นฐานแบบถาวร มีลักษณะสังคมเกษตรกรรม และรู้จักการทำภาชนะดินเผาแล้ว

๔๑. ลูกปัด

หมายถึงวัตถุที่มีการเจาะรูไว้สำหรับร้อยด้ายหรือเชือก มักมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องประดับ ส่วนใหญ่เป็นวัตถุที่มีรูปทรงกลม บางชิ้นเป็นรูปแท่งทรงกระบอก หรืออาจทำเป็นรูปร่างต่างๆ ได้ วัสดุที่ใช้ทำลูกปัดมีหลากหลาย เช่น ทำด้วยหิน ดินเผา กระดุกสัตว์ เขาสัตว์ เขี้ยวสัตว์ เปลือกหอย โลหะ แก้ว เป็นต้น ลูกปัดได้ปรากฏมาแล้วตั้งแต่ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์

๔๒. แว

เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับปั่นเส้นใยของพืชให้เป็นด้าย แล้วจึงนำเส้นด้ายเหล่านี้ไปทอเป็นเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มต่อไป ได้

มีการพบแวมาแล้วตั้งแต่ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีลักษณะเป็นดินเผา รูปทรงกลมมีรูตรงกลางเป็นหลักฐานที่แสดงถึงความสามารถในการทอผ้าที่มีมาแต่โบราณ

๔๓. ตราประทับ

คือวัตถุที่ใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคล กลุ่มคน หรือสถาบันต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง การค้าขาย และการศาสนา โดยใช้ตราประทับเป็นเครื่องหมายแทนหรือประกอบการลงนามในเอกสารสำคัญพบว่าตราประทับเริ่มมีใช้ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยทวารวดี โดยรับเอาวัฒนธรรมดังกล่าวจากอินเดีย ซึ่งรับมาจากเปอร์เซียอีกทอดหนึ่ง

๔๔. แท่นหินบด

เครื่องใช้ในครัวเรือนสมัยโบราณ ใช้สำหรับบดเมล็ดพืชที่มีเปลือกแข็ง เครื่องเทศ และยา ประกอบด้วย ๒ ส่วนคือ ตัวแท่นรอง และลูกกลิ้งทรงกระบอก สำหรับบดเมล็ดพืชบนแท่น พบมากในวัฒนธรรมทวารวดี

๔๕. ตะคัน

คือชื่อของภาชนะดินเผาแบบหนึ่ง มีลักษณะคล้ายถ้วยขนาดเล็ก ก้นตื้น ใช้สำหรับใส่น้ำร้อนเพื่อให้แสงสว่าง พบภาชนะแบบนี้ภายในเมืองโบราณสมัยทวารวดีหลายแห่งสันนิษฐานว่าน่าจะได้รับรูปแบบการทำมาจากภายนอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ อินเดีย

of Buddha Image

Informational text label on the left wall.

Informational text label on the right wall.

รายละเอียดของพระพุทธรูป
Details of Buddha Images

พระพุทธรูปเป็นพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์เพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนพระพุทธเจ้า... (The text continues with a description of Buddha images in Thai and English.)

Informational text label on the floor.

Definitions Before Visiting the Exhibitions

1. Culture

A set of ideas, believes, ways of life, behaviors created by humans of a particular community or society. It could be divided into two types; material culture, such as objects or artifacts, and mental culture, such as believes, religions, and laws. One culture can be transmitted to other societies. Moreover, culture always changes.

2. Prehistory

A period of time before history was first written down. People in the prehistoric community could only communicate in spoken language.

3. History

A period when humans have created a written language to record events. Each society entered the historic period differently. The historic period of Southeast Asian region began around the 6th-7th centuries or around 1,500 years ago due to the widely use of Pallava alphabets, originated in Southern India.

4. Ancient Monument

Old architecture or building that is archaeologically or historically valuable such as temple, palace, ubosot, vihara, and chedi.

5. Artifact

An object that was made a long time ago and is historically and archaeologically important, for example, fragments of ancient monument, fossils, Buddha images, sculptures, and prehistoric human skeletons.

6. Sculpture

A solid object that someone makes as a work of art by shaping a substance such as stone, metal, or wood.

7. Stucco

A substance used for covering or decorating the building.

8. Buddhist Century

A period of 100 years according to Buddhist's date. Buddhist Era (B.E.) started after the Buddha attained nirvana a year. For example, the 12th century B.E. is a period of 1101-1200 B.E. We are currently in the 26th century B.E. (2501-2600 B.E.).

9. Christian century

A period of 100 years according to Christian's date. Christian began its 1st year when Jesus Christ was believed to be born. For example, the 20th century includes the year 1901 to 2000. Then, the current year of 2007 is in the early 21st century.

10. Shivaism

A Hindu sect worshipping Shiva as the highest god. Shiva is one of the Hindu principal gods, called Trimurti. He is the god of destruction which will lead to a new creation. The Shivaism respects Sivalinga, a phallic symbol, as the symbol of regeneration.

11. Vishnavism

A name of a sect in Hinduism adoring Vishnu or Narayana as the highest god. He is also one of the Trimurti in the position of god of preservation. When the world is in trouble, he would avatar or incarnate to subdue the troubles.

12. Theravada (Hinayana)

A Buddhism sect which is deemed to practice the fundamental doctrine of the Buddha. It has Pali language as a major language in practicing the doctrine. At present, Sri Lanka, Myanmar, Thailand, Laos and Cambodia are among countries that practice Theravada Buddhism.

13. Ajariyavada (Mahayana)

A Buddhism sect established since the revise on Traipitaka around the 1st-2nd centuries. Mahayana means “greater vehicle” which is believed to be able to carry all disciples to reach nirvana. Mahayana disciples pay a respect to many Bodhisattva or gods. They believe that these gods could take them to the heaven.

14. Pali

A language of ancient India originated in Magadha, India which is used in Theravada Buddhism.

15. Sanskrit

An ancient language originated and widely used in India, also in sacred texts of Mahayana Buddhism.

16. Pang (in Buddha image)

Pang or Mudra in Sanskrit could be described as the gesture of hands and other parts of the body in Buddhist iconography, for example, meditation, subduing Mara, giving sermons, and so far.

17. Jataka

The 550 odd stories of former incarnations of the Buddha stated in a treatise of Hinayana Buddhism. More importantly, the last ten incarnations are believed to be the most significant incarnations that Buddha had made great merit.

18. Bronze

A mixed metal that has got a gold-like color. It has copper and tin as the main materials, besides there might be other metals in combination. Archeologically, it is used to call the pre-history when people made utensils from bronze since around 2,500-4,000 years ago.

19. Arab or Persia

The territory locates on the southwest of Asia or the Mideast Asia, where is now occupied by the Muslim.

20. Roman

An empire whose center was in Rome, Italy. The Roman civilization lasted for thousand years since 500 B.C.E. to the 5th century or about 1,500-2,500 years ago. Its area had been enlarged to Persian Bay and Caspian Sea. Besides, the Romans had traveled to trade with India. Nevertheless, the empire was gradually declined in the late 3rd century. It was finally destroyed by the barbarians in the late 5th century.

21. Amaravati

A city situated on the southeast of India along the Krishna River. The name of Amaravati is also called the Buddhist Indian art dated around the 2nd-4th centuries. The influence of Amaravati art had appeared in many regions in Southeast Asia.

22. Gupta

A dynasty that ruled the northern part of India between the 4th-6th centuries. It also refers to the most beautiful Indian art style. Gupta art had played an important role in Dvaravati art, including other contemporary arts in the region of Southeast Asia.

23. Pallava

A dynasty that ruled the southern part of India since the 4th-10th centuries. The Pallava dynasty supported the Brahmanism. The Pallava alphabet used in the dynasty and other dynasties in India had spread to Southeast Asia.

24. Pala

An Indian dynasty ruled the northeast India around Bihar and Bengal dated to the 9th-12th centuries. Its center was at Nalanda University. Pala was well-known for the support to Tantra-Mahayana Buddhism which mostly emphasized on magic power.

25. Suvarnabhumi

The “Land of Gold”, where was probably located in Southeast Asia covering Thai, Myanmar, Cambodia, Laos, Vietnam, Malaysia, Singapore and Indonesia. This land of gold was regarded as the land of prosperity and rich of resources.

26. Dvaravati

The first historical period of Thailand dated around the 7th-11th centuries. Dvaravati culture was emerged in central Thailand and later spread to other parts. Its culture and arts were dedicated to Theravada Buddhism. It was first inspired by Gupta and Post-Gupta arts in India.

27. Ancient City of Uthong

An ancient city under the Dvaravati culture dated to the 7th-11th centuries. The ancient city was situated in Amphoe Uthong, Suphanburi province. It is claimed as one of the ancient city in the early history of Thailand that grew from the trade connection with overseas, especially India.

28. Stupa

A Sanskrit word referred to Buddhism architecture whose origin supposed to be a mound of funeral. It originally buried the corpses in India. Around the 2nd century B.C. and the 1st century the funeral mound made by soil and timber had been developed to more durable materials as brick and stone. For Buddhist tradition, it is used to contain the relics of the Buddha or the revered monks, or to state the Buddhist pilgrimage sites.

29. Chedi

The word comes from Chaitya in Sanskrit and Cetiya in Pali. The original meaning means things to get a respect, however, Thais usually use it as same as the word stupa.

30. Vihara

Its derivation referred to monk's residence, however, it currently means the rectangular building in the temple enshrining the Buddha image inside. Instead, the monk's residence is now called kuti.

31. Buddha image

The representative of the Buddha, originated in India around the 1st century. Buddha image is always created according to puri lakshana or characters of the great man.

32. Votive Tablet

A small Buddha image shaped by a mould. The aim of the votive tablet was initially a memorial object for the Buddhist pilgrimage sites where Buddha was born, enlightened, gave first sermon and attained nirvana. At the present, it is also called "Phra Kruang".

33. Bodhisattva

Bodhisattva in Theravada (Hinayana) Buddhism refers to two meanings; former incarnations of the Buddha before being Siddhartha prince, and the present life of Siddhartha prince before enlightenment. In contrast, Mahayana Buddhism believes that Bodhisattva is large in numbers and full of supernatural power. Instead of reaching nirvana, bodhisattvas have postponed Buddhahood in order to help the Mahayana Buddhists to the heaven or nirvana with them.

34. Bodhisattva Avalokitesavara

Avalokitesavara means lord who look below or lord of light. Bodhisattva Avalokitesavara, who gains lots of respects, is

a god of mercy and regarded as a protector of Mahayana Buddhists. He is identified by a figurine of Buddha in meditation or Amitabha in his headdress.

35. Bodhisattava Sri Aryamaitreya

Bodhisattva who will enlighten as a Buddha in the future. His identified symbol is the stupa in his headdress.

36. Dharmachakra (Wheel of the Law)

A symbol of Buddha's preaching When the Dharmachakra is incorporated with crouching deer, it indicates his first sermon at the Deer Park in Sarnath, India.

37. Graven image (Devarupa)

An image made to be the symbolic image of the gods in Hinduism such as Shivalinga, a symbolic object of Shiva, an image of Vishnu with four arms, and an image of Brahma.

38. Trimurti

The combination of the three Hindu divine triad including Brahma the creator, Narayana (Vishnu) the protector, and Ishavara (Shiva) the breaker.

39. Shivalinga

A sculpture created in the form of male sex organ. It is a symbol of Shiva, an important Hindu god representing regeneration, prosperity, and progress. It sometimes refers to Trimurti. In Kmer art the Shivalinga is divided into 3 parts which refers to 3 Hindu principal gods. Generally, these three parts are equal in size and seated on the base with a groove for drainage of holy water called "yoni".

40. Stone axe

A stone utensil whose shape is like an axe made in the prehistoric period for slicing, chopping or digging.

41. Beads

A small piece of plastic, glass, metal and etc. with a hole through it that you put on a string or chain with other beads and wear as jewelry. Beads have been appeared since the prehistoric period.

42. Wae

An equipment used for spinning the plant fiber into threads before entering the process of clothes making. They were made by terracotta in the round shape with a whole in the middle showing the abilities of ancient clothes making.

43. Seal

A medium used for making connection between individuals, group of people or institutions in the sake of politic, trading and religion. The seal first appeared in Thailand in the Dvaravati period whose inspiration was India who was influenced by Persia.

44. Grinding Stone

An ancient kitchen utensil used for grinding cereals, spices and drugs. The utensil comprises of basement and the cylinder stone to grind the cereals.

45. An earthen receptacle or Takan

A small cup made of baked clay used for containing oil for lightening.

บรรณานุกรม Bibliography

จิรา จงกล. นำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง จังหวัด
สุพรรณบุรี. พระนคร: กรมศิลปากร, ๒๕๐๙.

ธิดา สารยา. (ศรี) ทวารวดี ประวัติศาสตร์ยุคต้นของสยาม
ประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ ๑, สำนักพิมพ์เมืองโบราณ,
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, ๒๕๓๒.

ผาสุข อินทราวุธ. ทวารวดี การศึกษาวิเคราะห์จากหลักฐาน
ทางโบราณคดี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสมัย, ๒๕๔๒.

ศักดิ์ชัย สายสิงห์. ทวารวดี ศิลปกรรมยุคแรกเริ่มในดินแดน
ไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๓.

ศิลปากร, กรม. โบราณคดีคอกช้างดิน. กรุงเทพฯ: ฟันนี้
พับลิชชิง, ๒๕๔๕.

ศิลปากร, กรม. โบราณคดีเมืองอุทอง. นนทบุรี: โรงพิมพ์
สหมิตรพรินติ้ง, ๒๕๔๕.

ศิลปากร, กรม. โบราณวิทยาเรื่องเมืองอุทอง. กรุงเทพฯ:
ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิวิลพร, ๒๕๒๙

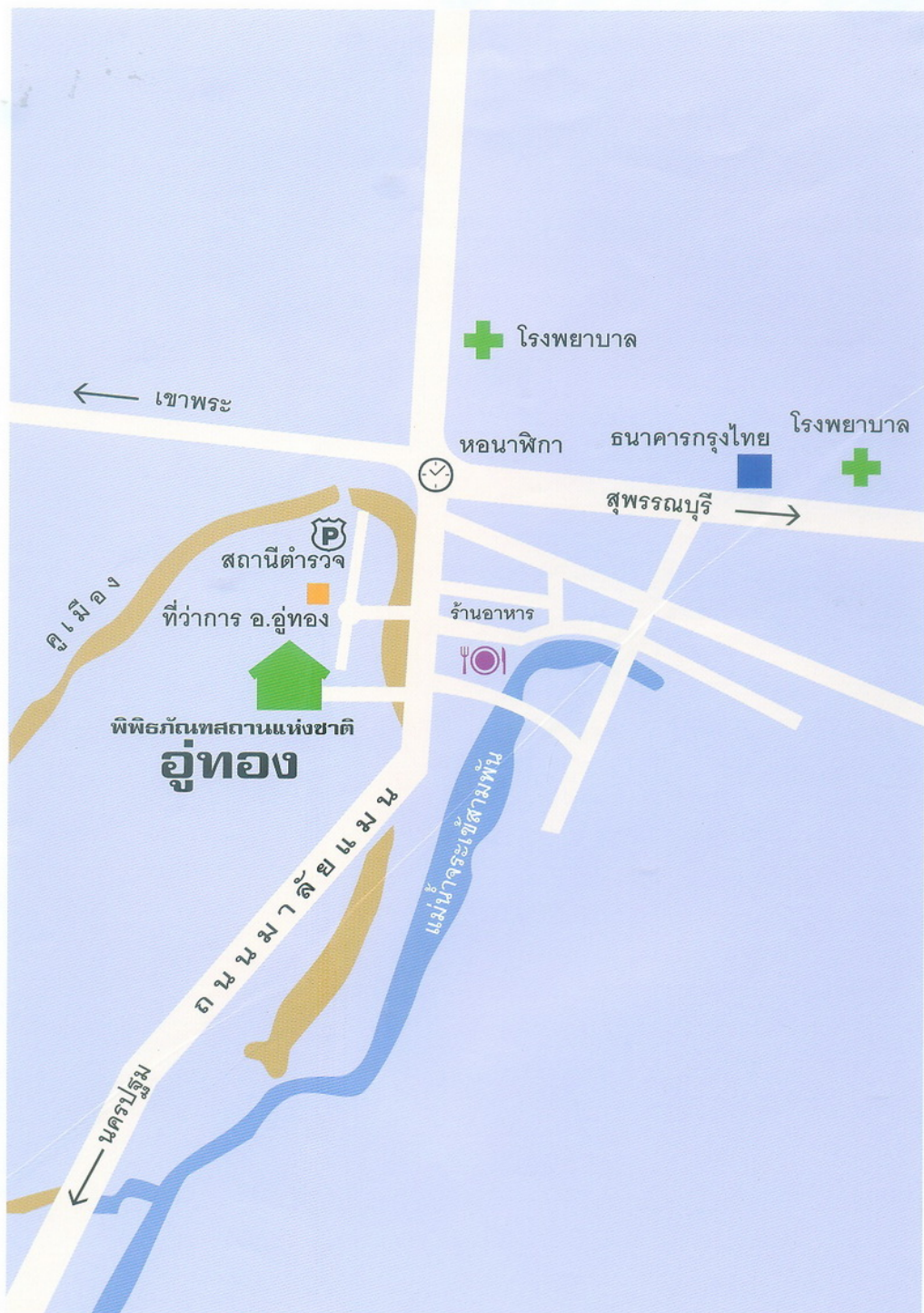
ศิลปากร, กรม. โบราณคดีและประวัติศาสตร์ เมือง
สุพรรณบุรี, กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สวรรังสรรค์
๒๕๔๒.

ศรีศักร วัลลิโภดม. ประวัติศาสตร์ โบราณคดี : เมืองอุทอง.
กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, ๒๕๔๙.

สุภัทรรติศ ดิศกุล, ม.จ. ศิลปะในประเทศไทย. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙.

Theodore Bowie, A B Griswold, and MC Subhadradis Diskul.
The Sculpture of Thailand. Australia: Norman J Field
& Company Pty Ltd. 1976 // 77.

Gwyneth Chaturachinda, Sunanda Krshnamurty, and Pauline
W. Tabtiang. Dictionary of South & Southeast
Asian Art. Chiangmai: Silkworm Books, 2004.

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทุมพร

ถนนมัลลย์แมน ตำบลอุทุมพร อำเภออุทุมพร

จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๑๖๐

โทรศัพท์ ๐-๓๕๕๕-๑๐๔๐, ๐-๓๕๕๕-๑๐๒๑

โทรสาร ๐-๓๕๕๕-๑๐๒๑

วันเวลาทำการ

วันพุธ-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์

เวลา ๙.๐๐ น. - ๑๖.๐๐ น.

ปิดวันจันทร์ - อังคาร

ค่าธรรมเนียมเข้าชม

ชาวไทย ๑๐ บาท

ชาวต่างชาติ ๓๐ บาท

การบริการ

จำหน่ายหนังสือ

บริการนำชม บรรยายทางวิชาการ

ห้องค้นคว้าข้อมูล

Uthong National Museum

Address : Malaiman Road, Uthong District,

Suphanburi province, 72160

Tel : 0-3555-1040, 0-3555-1021

Fax : 0-3555-1021

Museum Hours

Open : Wednesday - Sunday

and National Holidays

9.00 a.m. - 4.00 p.m.

Closed : Monday - Tuesday

Admission Fee : 30 Baht

Museum Service

Book Shop

Information for research purposes

กรมศิลปากร

ถนนหน้าพระธาตุ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๒๒๔-๒๐๕๐, ๐-๒๒๒๒-๐๙๓๔

www.finearts.go.th

